№ 9
შაბათი
5 სექტემბერი
1909 წ.

მომავალი

№ 9
შაბათი
5 სექტემბერი
1909 წ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„მომავალი“

გამოდის ყოველ-დღე, გარდა კვირა-უქმის მეორე დღეებისა

გაზეთი ღირს:

როგორ(ც თფილისში ისე თფილისს გარეთ ერთი წლით 7 მან., ნახევარი წლით 4 მან.

ქალაქ გარეთ	თფილისში
3 თვით—2 მან. 50 კაპ.	3 თვით—2 მან. 20 კაპ.
1 „ — — 90 „	1 „ — — 80 „

გაზეთის გამოწერა შეიძლება **მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან**

ცალკე ნომერი ყველგან—**ერთი შაური**

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე ღირს 15 კ.; უკანასკნელზე—10 კ.; სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ სადამოს 5 ს-მდე 3 მან., ხუთი საათის შემდეგ—მეტი. ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველ-დღე, დილის 9 ს. სადამოს 2 საათამდე და სადამოს 5—6 საათამდე. კვირა-უქმეებში დილის 11—12 საათამდე.

რედაქცია ხელმოუწერელ წერილებს არ ბეჭდავს. **დაუბეჭდავ მცირე წერილებს არ ინახავს და მათ შესახებ არავითარ მიწერ-მოწერას და მოლაპარაკებას არ კისრულობს.**

რედაქციის ადრესი:
რუსის ქუჩა, სახლი № 3, ზემო სართულში.

ფულის გამოსაგზავნი ადრესი:
Тифлисъ, тип. „Сорапанъ“, **Калистрату Конст. Цуладзе.**

ოზურგეთში

კვირას, 6 ენკენისთვეს

ოზურგეთის

რეალურ სასწავლებლის სასარგებლოთ

გაიმართება დიდი სახალხო

სეირნობა

შემდეგი პროგრამით:

დაუკრავს სამხედრო მუსიკა, ზურნა, გრამოფონი, მანდალინისტთა ორკესტრი, იმღერებენ ქართულათ და რუსულათ, ითამაშებენ ლეკურს, წაიკითხავენ ლექსებს, ჰაერში აუშვებენ მაზხალებს, ბურთებს (შარებს) და სროლა ნიშანში, **ჭიდაობა**, რგოლების ჩამოცმევა, ლატარეია-ალეგრი, ბაზარი, ბოჭკა-იღბალი, „პტი-შვო“, ცხენების ჯირითობა, ღია ბარათი ლექსებით, მარჩიელი ჩაჩნის ქალი, მეოცე საუკუნის აფთიაქი, კომფეტები, ყვავილები, ფოსტა, ბუფეტი, ბავშვებისათვის დროშეკით სეირნობა და ტომრებში სირბილი: ვინც გაასწრებს საჩუქრათ მიიღებს მამალს. ლატარეიაში ჩაგდებულია **ერთი ქცევა მიწა, ცხენი, გახედნილი თხა უნაგირით, სამოვარი, საათი, გიტარა** და სხ. მოსეირნეთ დაურიგდებათ კონტრამარკები, რომელზედაც ვსთხოვთ დააწერონ სახელი და გვარი ულამაზეს მოსეირნეთა შორის. ვინც რიცხვით მეტ ხმას მიიღებს, საჩუქრათ მიეცემა ოქროს ქეტონი. ულამაზეს ქალს ირჩევენ კაცები,—კაცს ქალები. შემოწირულება მიიღება ექიმ ტიტიკო ერისთავის სახელზე.

ბაღში შესასვლელი ფასი 20 კაპ. ბავშვებისთვის 10 კაპ.

სეირნობის დასაწყისი ნაშუადღევის 4 საათზე.

მკერავალი ქალი

ვიყვან მოსწავლეებს განურჩევლათ ხნოვანებისა, ვასწავლი ჭრასა და ხატვას სამი თვის განმავლობაში.

ფასები ყველასათვის ხელმისაწდომია.

დუშეთის ქუჩა № 7.

25 აგვისტოდან ისევ გაიხსნა

წიგნის მაღაზია „ალიონი“

თფილისი, კიროჩნი ქუჩა № 9. სახალხო სახლის პირდაპირ

იყიდება ყოველგვარი წიგნები. მაღაზიას აქვს შეძენილი დიდ ძალი **სახელმძღვანელო წიგნები** (учебныя книги) აგრეთვე **სამოსწავლო ნივთები.**

ვკისრულობთ ქართულ წიგნებისაგან ბიბლიოთეკების შედგენას. ქართულ წიგნების **კატალოგი** მსურველთ გაეგზავნება უფასოთ. **ვ. გადილია.**

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Кирочная ул. № 9 книжный магазинъ „АЛIОНИ“ **Василiю Гадилiя.**

გაიხსნა ახალი

თფილისის

კერძო სამკურნალო

ღიაა ყოველდღე მოსიარულე ავათმყოფთათვის, ვაგზლის ქ., № 8; ს. ენფიანჯიანცისა (ტელეფონი 695).

ექ. ე. გ. ფედოროვი: ყოველ დღე, გარდა ოთხშ. და კვირისა 11—12 საათამდე შინაგანი და ბავშვებისა.

ექ. გ. ლამბაშიძე: ყოველ დღე, კვირა დღის გარდა 12—1 ს. შინაგ. და ბავშვ. ავათმყ. შეაჩერა მიღება 1-ლ სექტემბრამდე.

ექ. ზ. ა. პოპოვი: ყოველ დღე ხუთშაბათს გარდა კვირსა 12—1 ს.; ყელის, ცხვირის და ყურის ავათმყ.

ექ. ზ. მ. მაკაროვი: შეაჩერა მიღება 1 სექტემბრამდე.

ექ. ა. ნ. დიასამიძე: ყოველ დღე 11½—12½ ს.; სიფილ., ვენ. და კანის ავათმყ.

ექ. ნ. მ. მელიქიშვილი: ყოველ დღე; 1—2 ს.; დედათა და ქირურგ. ავათმყ.

ექ. ი. გომართელი: ყოველ დღე, 2—3 ს.; შინაგან და ბავშვ. ავათმყ.

ექ. ვ. ს. მუსხელიშვილი: ყოველ დღე, კვირა დღ. გარდა 2—2½ ს.; თვალის ავათმყ.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი, აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძათ გასინჯვა.

ფასები რჩევისათვის 50 კაპ., ოპერაციები და კონსულტაცია მორიგეობით.

ამ მოკლე ხანში გაიხსნება სტაციონალური განყოფილება 30 საწოლით. 100—54

კბილის ექიმი

ი. შ. ჭანტურია

იღებს ავათ-მყოფებს დილით 7—9 ს. საღამოთი 4—8 ს.

კვირა-უქმე დღეს 9—1 საათამდე. ავჭალის № 71 (კიროჩნი ქუჩის ახლოს)

ქ. ქუთაისში

თ. მთავრიშვილის

წიგნის მაღაზიაში დამზადებულია დიდძალი ქართული და რუსული სახელმძღვან[illegible], სამეცნიერო, სალიტერატურო, სახალხო და საყმაწვილო წიგნები, ქართული და რუსული მოძრავი ანბანი, რვეულები ქართული და რუსული წერისათვის. აქვე იყიდება ოჯახსა და სკოლაში საკითხავი წიგნი

„გუთანი“,

შედგენილი ქართულ გიმნაზიის მასწავლებლების მიერ. სასწავლებლებს, ბიბლიოთეკებს, საქველმოქმედო დაწესებულებებს და წიგნის მაღაზიებს დაეთმობათ ათ პროცენტათ.

(თვ. 0—21)

С. и Θ. Грязновы готовятъ учениковъ въ среднiя учебныя заведенiя.

Имѣются группы, готовящихся въ **4, 5 и 6** классъ гимназiи.

Адресъ: Вера, Измайловскiй пер. № 6, въ верхнемъ этажѣ кв. 8. (10—4)

სახალხო უნივერსიტეტი

სათავად-აზნაურო თეატრი.

შაბათს, 5 სექტემბერს, **ნ. ა. მოროზოვი** წაიკითხავს ლექციას.

ფილოსოფიურ ქვის მებნაში

პოპულიარული სურათები ძველ და ახალ მეცნიერ მკვლევართა.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ბილეთები 2 მანეთიდან 50 კაპეიკამდე.

გამოვიდა

დუტუ მეგრელის

ნაწერების პირველი წიგნი

ლექსები

წიგნი 262 გვერდია ჩვეულებრივ ფორმატისა.

ხელის მომწერნი მიიღებენ იმათგან, ვისთანაც ხელი მოაწერეს. ვინც პირდაპირ „დროების“ რედაქციას გამოუგზავნა ფული, წიგნი გაეგზავნება ფოსტით. ცალკე გასასყიდათ წიგნი ღირს 70 კაპეიკი (წიგნის მაღაზიებს დაეთმობათ 20%). ვინც წიგნს დაიბარებს „დროების“ რედაქციიდან, გასაგზავნი არ გადახდება; იმას კი, ვინც გამოიწერს არა ნაკლებ 10 ცალისა და ფულს წინდაწინვე გამოგზავნის, თითო წიგნი დაეთმობა

სამ აბაზათ

მოკლე დროში გამოვა მეორე წიგნიც: **„მოთხრობები“.** (3—1)

ძმ. ზუბალაშვილების სახალხო სახლი.

კვირას, 6 ენკენისთვეს 1909 წ., სახალხო სახლთან არსებულ ქართულ წარმოდგენების მმართველ სექციისაგან ბ.ბ. **ა. იმედაშვილისა** და **ი. ივანიძის** მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

ყაჩაღები

ტრაგედია 5 მოქ. შილლერისა, თარგმ. ნ. ავალიშვილის მიერ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ქიქოძე; ბ.ბ. ანაშვილი, ბადრიძე, ბაქრაძე, გოცირიძე, იმედაშვილი, ივანიძე, ზურაბიშვილი, ნარი, რომანიშვილი, რევაზოვი, შათირიშვილი, მეტრეველი და ჯაბაური.

დასაწყისი საღამოს 8 ნახევარ საათზე.

ადგილების ფასი 5 კაპ. 50 კაპ.

ანონსი: შემდეგი ქართული წარმოდგენა გაიმართება ხუთშაბათს, 17 ენკენისთვეს. მზადდება წარმოსადგენათ **„ჭირვეული ცოლის მორჯულება“** კომ. 4 მოქმ. შექსპირისა; **„შემოსავლიანი ადგილი“** ოსტროვსკისა და სხ.

დაბეჯითებით ვსთხოვთ საზოგადოებას, სხვის ადგილზე ნუ დასხდებიან. პატარა ბავშვების თეატრში შეშვება **სრულიად** აკრძალულია. წესიერების დაცვაში, იმედია, თვით საზოგადოება დაგვეხმარება.

რეჟისორი **შათირიშვილი.**
ადმინისტრატორი **სვირელი.**

კბილის ექიმი

ს. ვაშაყმაძე

აბასთუმნიდან დაბრუნდა. ავათმყოფებს ღებულობს **ახალ ბინაზე** დილით: 9—2 საათ. საღამოს: 5—7 საათ. ვერის დაღმართი, სახლი № 15.

გამოვიდა და თფილისის საცენზურო კომიტეტში იყიდება: **სია ნება დართულ პიესებისა**

ქართულ, სომხურ და თათრულ ენაზედ.

შედგენილი **ივ. პოლუმორდვინოვის** მიერ. ფასი ათი შაური. ფულის მაგიერ შეიძლება საფოსტო მარკები გამოიგზავნოს. 3—1

ქალაქის სტიპენდია

განთავისუფლდა პეტერბურგის ქალთა საექიმო ინსტიტუტში. სტიპენდია დაენიშნება ქ. თფილისის მცხოვრებ ქალს, რომელსაც გაუთავებია პირველი ან მეორე თფილისის ქალთა გიმნაზია განურჩევლათ ეროვნებისა და სარწმუნოებისა.

თხოვნები საჭირო დოკუმენტებით მიიღება ქალაქის გამგეობის პირველ განყოფილებაში ამა წლის სექტემბრის გასვლამდე. 3—6.—1

ივ. კაჩუხოვი

გადავიდა ბელინსკის ქუჩ. № 18.

ნაფიცი ვექილი

სერგეი დ. ჯაფარიძე

ქუთაისიდან გადავიდა თფილისში
ბროსეს ქუჩა, ახვერდოვის სახლი № 11.
(სასტუმრო „ლონდონის“ ახლოს)

თფილისი, 5 სექტემბერი.

შვეციის გაფიცვა, რომელიც თავის უმაგალითო ერთსულოვნებით და სიმტკიცით, მთელი კვირეების განმავლობაში იპყრობს მთელი კულტურული ქვეყნის ყურადღებას, და რომელსაც ჯერ კიდევ არ უჩანს ბოლო, ბრაზს გვრის ბურჟუაზიულ გაზეთებს, მოთმინებიდან გამოყავს და ერთხმათ ღაღადებს: „კმარა! დროა მუშებს ჭკუა ასწავლონო“. ამ ხოროში პირველი ადგილი, რასაკვირველია, „ნოვოე ვრემიამ“ დაიჭირა. 28 აგვისტოს მეთაურში მან გაფიცვა უკვე დამარცხებულათ გამოაცხადა. „საყოველ. მუშათა გაფიცვის ცდა, სწერს ის,—რომელიც მოახდინეს შვეციელ მუშათა კავშირების ხელმძღვანელებმა, სრულიად დამარცხდა“. მერე და, მართლა დამარცხდენ მუშები? ჩვენ დიდი ხანია ვთქვით, რომ ყოველ შემთხვევაში, ამ ბრძოლაში მუშებს დარჩებათ მატერიალური გამარჯვება თუ არა, მორალური მაინც თქვა. ამ აზრის სინამდვილეში ყველა დაგვეთანხმება, ვინც დაბრმავებული არ არის კერძო თუ ბურჟუაზიული შეხედულობით. ახლა გავარჩიოთ ნივთიერი მხარე. მართალია, მუშებმა ამ ბრძოლის დროს ბევრი იზარალეს, ბევრი დაკარგეს, ცოლშვილი ნახევრათ მშიერ-მწყურვალი დაურჩათ, კიდევ ბევრ ხანს დარჩება მათთვის საგრძნობლათ გაფიცვის ხანაში დანაკარგი, მაგრამ ყოველივე ეს მუშისათვის არ ახალია, ძველია. თითქმის ერთათ ერთი საშუალება მუშების თავის ალებთან საბრძოლველათ არის გაფიცვა და შვეციელ მუშებს ამ ჟამათ ფიქრათაც არ ქონიათ მისთვის მიემართათ და თუ მიმართეს, მხოლოდ იმიტომ, რომ ალებმა ლოკაუტი გამოუცხადეს 40,000 მუშას და ისინი უმუშევრათ დასტოვეს. ბრალი თვით ალებს ედება და არა მუშებს; ზარალი მუშების, სახელმწიფოსი და მრეწველობის, თვით მრეწველების ვერაგულ მოქმედებით არის გამოწვეული და არა მუშების-მიერ. მაშასადამე, პირუთვნელი გამომკვლევი ამ დიადი გაფიცვის, მუშებს ოდნავათაც ვერაფერში ვერ გაამტყუნებს და ტყუილ-უბრალოთ არწმუნებს თავის მკითხველებს „ნოვოე ვრემია“, თითქოს ამ გაფიცვის ხელმძღვანელებს აზრათ ჰქონოდეთ ამ გაფიცვით მუშათა კითხვის ერთი დაკვრით გადაწყვეტა მთელ შვეციაში, რაც, რასაკვირველია, მტკნარი სიცრუეა.

რა მოიგეს მუშებმა? პირველათ ყოვლისა ის, რომ გაუღვიძეს იმ მუშებს, რომლებიც დღეს ორგანიზაციის გარეშე დგანან სურვილი იქ შესვლის და თავის ამხანაგებთან ერთათ მძიმე ცხოვრების შემსუბუქება საერთო ბრძოლის შემწეობით. ამგვარი დასკვნა რომ ნამდვილია, ეს იქიდანაც სჩანს, რომ გაფიცვის დროსაც ორგანიზაციაში ბევრი ახალი მუშა ჩაეწერა და ეს პროცესი მომავალში რომ სწრაფათ წავა, ამაში ღრმათ დარწმუნებული უნდა ვიყოთ. ამგვარი შეგნების შეტანა მუშებში კი თაემდებია მომავალი ბრძოლიდან სრული გამარჯვებულათ გამოსვლის. თვით „ნოვოე ვრემია“ არ უარყოფს,—სამეურნეო წარმოების მუშებს რომ მიეღოთ მონაწილეობა გაფიცვაში, მაშინ ისინი უსათუოთ ქედს მოახრევინებდენ მთავრობასაც და მრეწველებსაცო.

ამ გაფიცვამ განამტკიცა, გააძლიერა მუშათა საერთაშორისო სოლიდარობა. ამას აშკარათ მოწმობს ის ზნეობრივი და ნივთიერი კავშირი, რომელიც მთელი გაფიცვის დროს დამყარდა შვეციელ მუშებსა და სხვა სახელმწიფოთა მუშათა შორის. შვეციელი მუშების ხელმძღვანელები მიდიან ევროპაში, მოხსენებას აკეთებენ გაფიცვის მიმდინარეობაზე, აცნობენ ყველა მხარეს და ამრიგათ მონაწილეთ ხდიან მათ ბრძოლისას. ვისაც კი რამე შეძლება ქონდა, არც ერთი სახელმწიფოს მუშები არ დარჩენილან ისე, რომ შვეციელ გაფიცულთათვის ნივთიერი დახმარება არ აღმოეჩინათ. საერთაშორისო მუშათა სოლიდარობას სწორეთ ასეთ წუთებში აქვს დიადი მნიშვნელობა და თეორიული წარმოდგენა ამგვარ სოლიდარობაზე ასეთი მაგალითებით ყველასთვის თვალსაჩინო ხდება, ამასთანავე, აახლოვებს იმ წუთს, როცა ყველა ქვეყნების მუშები ერთ დიდ მრისხანე ორგანიზაციათ შეერთდებიან...

ბევრს გონია, რომ საყოველთაო გაფიცვა მართლაც ერთი დაკვრით გადასჭრის სოციალურ კითხვას. ამ აზრს ემხრობიან ანარქისტები და სინდიკალისტები. განვლილმა გაფიცვამ ერთხელ კიდევ გვიჩვენა . თუ რა ფრთხილათ და წინდახედულათ საჭიროა მისი ხმარება და მისი წარა-მარა ხმარება რა საშიშროებას წარმოადგენს. საყოველთაო გაფიც-

ვის გამარჯვებისთვის საჭიროა საზოგადოების უმრავლესობის თანაგრძნობა, თუ ეს არაა, მაშინ მისი დამარცხება უსათუოა. ეს კარგათ გაითვალისწინეს შვეციელმა მუშებმა და ყოველი ძალა და ღონე იხმარეს საზოგადოებრივი აზრის თავის მხარეზე გადმოსაქანებლათ და მიზანსაც მიაღწიეს. ხალხს მისცეს საშუალება უკლებლათ ესარგებლათ პურით, ხორცით და სინათლით, ავათმყოფებს და ბავშვებს დაუტოვეს ყოველივე ის მოწყობილობა, რასაც მათი მოვლის პირობები თხოულობს; ამასთანავე, რაც ყველას განცვიფრებას იწვევს, არ მოუხდენიათ არც ერთი ტერორისტული აქტი, არავითარი ძალადობა და სრული წესიერება სუფევდა ყველგან და ყოველთვის გაფიცვის განმავლობაში. ამან მოუპოვა გაფიცვას დიდი სიმპატია, ბევრი თანამგრძნობნი. ამან კი „ლოკაუტჩიკებს" მადა შეუმცირა. მოსალოდნელია, რომ ბევრ მათ მოთხოვნილებას უკან წაალებინებენ. ამ შემთხვევაში მუშების მხარეზე ნივთიერი გამარჯვებაც დარჩება. ამის შემდეგ მხოლოდ „ნოვოე ვრემიას" და ძმათა მისთა შეუძლიათ თქვან საყოველთაო „მუშათა გაფიცვა შვეციაში სრულიად დამარცხდაო".

დეპეშები

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

4 სექტემბერი.

სპარსეთი.

თეირანი. მინისტრებმა ხელი მოაწერეს ოქმს, რომლითაც შაჰის მთავრობას ევალება გადაუხადოს რუსეთის ბანკს ყოფილი შაჰის პირადი ვალი. ამ ვალს ათი წლის განმავლობაში გადაიხდიან.

რუსეთი

ჩერნიგოვი. სურაჟში გახსნეს სასტატო სემინარია. ჩერნიგოვში, სტაროდუბში, სურაჟში და კოზელცში გახსნეს სატუსაღოდან განთავისუფლებულთა მფარველი საზოგადოება.

პეტერბურგი. ქალაქში დაიჭირე 14 რეციდივისტი ქურდი და 50 ჯიბგირი.

ვარშავა. დაიჭირეს 12 კაცისაგან შემდგარი ბოროტ-მოქმედთა ბრბო, რომელსაც მშვენივრათ მოწყობილი ემიგრაციული კანტორა ქონდა და დამნაშავეებს გზავნიდა საზღვარ-გარეთ.

ეკატერინოდარი. გუშინ საღამოს 4 შეარაღებულმა უცნობმა გაძარცვა ელიზავეტო-ხოროშევსკის სავოლოსტო სამართველო. წაიღეს 2000 მ., ბეჭედი და და პასპორტები. ერთი მძარცველთაგანი მოკლეს.

ნოვოჩერკასკი. გოლუბინსკის სტანიცაში ბრბომ ერთი კაზაკი მოკლა, რომელსაც ცხენის ქურდობას აბრალებდენ. მეორე კაზაკი მძიმეთ დასჭრეს.

პეტერბურგი. შინაგან საქმეთა სამინისტრომ ნება დართო მოწვეულ იქნას 14—29 სექტემბერს ბაპტისთა სრულიად რუსეთის სიეზდი.

პეტერბურგი. შინაგან საქმეთა სამინისტრომ ნება დართო მოწვეულ იქნას 1910 წლის იანვარში ქალებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ სრულიად რუსეთის სიეზდი.

მთავარმა სამხედრო სასამართლომ გააუქმა ოდესის სამხედრო სასამართლოს განაჩენი სამხედრო ექიმ პოპოვის შესახებ, რომელსაც „მებრძოლ „დეკაბრისტების" სახსოვრათ" წიგნის გამოცემისთვის გადასახლება ქონდა გადაწყვეტილი.

იმავ სასამართლომ უყურადღებოთ დასტოვა თფილისის ექვსი მცხოვრების საკასაციო საჩივარი, რომელთაც ვაჭარ იარალოვის მოტაცებითვის სიკვდილით დასჯა ქონდათ გადაწყვეტილი და ტაშკენტის სამხედრო საავათმყოფოს უფროს ექიმის მოროზოვის საჩივარი, რომელსაც რვა თვის დატუსაღება ქონდა გადაწყვეტილი სამსახურის შეუსრულებლობის გამო.

ველკი. ქალაქის განაპირა სოფელში დაიწვა 130 სახლი და პური.

ივანო-ვოზნესენსკი. იწვის შოკინის ქარხანა.

ეკატერინოდარი. გუშინ საღამოს რვა საათზე ეკატერინოდარსა და ლორისს შუა ექვსმა ბორო[ტ] გამზრახველმა გაძარცვა ფულის ამკრეფი. ფულის ამკრეფი მოკლეს, დასჭრეს ორი დარაჯი და მგზავრი. წაიღეს 22,408 მანეთი და გაიქცენ.

ვიტებსკი. სახელმწიფო საბჭოს წევრის კანდიდატათ სამღვდელოებამ წამოაყენა დეკანოზი მატიუშინსკი.

ნიკოლაევი. 30 აგვისტოს თავს დაესხენ გადასახლებულთა ექსპედაციას. თავდამსხმელები კავკასიელები იყვენ. დასჭრეს ერთი მუშა, რომელიც უკვე გარდაიცვალა, მეორე მუშას ფეხი მოსჭრეს.

ვერხნედნეპროვსკი. საოლქო სასამართლომ განიხილა 113 გლეხის საქმე. მათ ბრალდებოდათ სოფელ ლიხოვკასა, უსპენსკში და ალექსანდროვსკში ებრაელების აკლება. სასამართლომ მათ დატუსაღება გადაუწყვიტა.

ჩერნიგოვი. ჩერნიგოვის მაზრის სამღვდელოებამ სახელმწიფო საბჭოს წევრის ამომრჩევლათ აირჩია სამოილოვიჩი.

ხ ო ლ ე რ ა.

პეტერბურგი. ავათ გახდა 43, მოკვდა 11, ავათ არის 346.

ასტრახანი. ავათ გახდა და მოკვდა 1.

კიევი. ავათ გახდა 1.

პსკოვი. ომსკის პოლკში ავათ გახდა 33 სალდათი.

რეველი. იოხიმსტალში ავათ გახდა 2.

საზღარ-გარეთ.

კრენგოლმში 1.

კაბპშტადტი. პოინტის სრუტესთან დაილუპა ლონდონიდან მომავალი გემი „კინგ უმმალი". დაიხრჩო 11 მგზავრი.

კალკუტტა. გუშინ კალკუტტიდან 57 მილზე მატარებელ ქვეშ ყუმბარა შეაგდეს. ყუმბარამ ფოსტის ვაგონის სახურავი ააგლიჯა. არავინ დაშავებულა.

მადრიდი. გუშინ პენოდეგომეროს სროლა აუტეხეს მავრებმა, მაგრამ გარნიზონმა ყუმბარები დაუშინა და გაფანტა. საღამოს 6 საათსა და 15 წუთზე ისევ განაახლეს იერიში, მაგრამ ისევ უკუაქციეს და იძულებული ყვეს საზოლოოთ შეეწყვიტათ ბრძოლა. დღეს სრული სიწყნარეა.

ტოკიო. ბანკირთა კლუბში მინისტრ-პრეზიდენტ კატცარამ სიტყვა წარმოსთქვა იაპონიის ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ. ის ოპტიმისტურათ უყურებს იაპონიის ფინანსიურ მდგომარეობას და განაცხადა, რომ ამ წელში 53 მილიონ იენზე მეტი დაიხარჯება „ბონების" გამოსასყიდლათ, იმედი განაცხადა, რომ იაპონია-ინგლისის მეგობრობა-კავშირი მომავალში უფრო განმტკიცდება, რომ იაპონიასა და შეერთებულ შტატებ შორის მჭიდრო კავშირი არსებობს. ჩინეთთან მომხდარ უთანხმოების შესახებ მან სთქვა, რომ ეს უთანხმოება უკვე მოისპო ორივე მხრით დათმობის წყალობითო.

უკანასკნელი ფოსტა

სპარსეთი.

სპარსეთის მდგომარეობა. გაზეთ „ნოვ. რუს"-ის კორესპოდენტი ასე აგვიწერს სპარსეთის დღევანდელ მდგომარეობას:

„ბახტიარების მიერ გამოწვეული შიში უსაფუძვლო გამოდგა. თავრიზიდან საშიში ხმები მოდის, იქ ვიღაც დიქტატორი გაჩნდა, რომელმაც მრავალი მომხრე შემოიკრიბა თავის გარშემო. იქ წასვლა განიზრახა ეფრემმა, მაგრამ არ გაუშვეს, რადგან მთავრობას შიში აქვს უპატრონოთ დასტოვოს სატახტო ქალაქი.

„ინგლისელების გავლენა აქ თანდათან ფეხს იკიდებს, ხოლო რუსეთის მთავრობისადმი—მტრობა.

უპირველეს ყოვლისა ყველა აქ მყოფი ინგლისელები (ისინი კი აქ ბლომათ არიან) საუცხოვოთ ლაპარაკობენ სპარსულათ. თვით ელჩიც კი, შეხვდება თუ არა ღარიბ სპარსელს, თავს უკრავს და ზრდილობიანათ ეკითხება ოჯახურ საქმეებზე. რუსეთის მოხელეზე კი საყვედურს ამბობენ სპარსელები, რომ ჩვენ სალამზე თავის დაკვრის ღირსათაც არ გვთვლისო. რუს მოხელეების ასეთი გაუთლელი მოპყრობა მტრობას სთესავს სპარსელებსა და რუსებს შორის.

მე მოვდიოდი—ამბობს კორესპონდენტი—რუსეთის მომავალ დიპლომატთან ერთათ, რომელიც მთელ გზაზე ლანძღავდა მეეტლეს. მე მომიბრუნდა და თითქო ბოდიშის მოსახდელათ მითხრა: „იცით, სპარსელებთან ისე არაფრის გაკეთება არ შეიძლება თუ არ მათრახით". ამაში დარწმუნებული არიან ყველა რუსები და ერთგულათაც ხმარობენ მათრახ-ნაგაიკებს.

მიუხედავათ ასეთ საშუალებისა მათი გავლენა აქ ფეხს ვერ იკიდებს. ინგლისელები კი მოდაში არიან. უბრალოთ იცვამენ, ყველას თავაზიანათ ეპყრობიან და მუდამ მხიარული არიან. თუმცა, უფრო შორს გამჭვრეტი ფიდაები კარგათ ხედავენ, რომ ინგლისელებს სულ სხვა მიზანი აქვთ, როცა ასე იქცევიან, აქ თავის სამშობლოს სარგებლობა აქვთ სახეში, მაგრამ მიუხედავათ ამისა ფიდაებს მაინც ხიბლავს მათი მოპყრობა.

ელიან პარლამენტის გახსნას. თეირანის დეპუტატები, ყველა უმაღლეს სწავლა დამთავრებული ახალგაზდობაა.

ოსმალეთი

ტერორი და ახ.-გაზ. ოსმალები. „რეჩის" სიტყვით, სოფიაში ცნობა მიუღიათ, რომ ახალგაზდა ოსმალთა კომიტეტმა დაადგინა, მიიღოს ტერორი, როგორც საშუალება ბრძოლის რეაქციონერების და პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეთა წინააღმდეგ.

რუსეთი

არჩევნები პეტერბურგში. საარჩევნო ომი პარტიებს შორის თანდათან ძლიერდება. კადეტების პარტიის კანდიდატის კუტლერის წინააღმდეგ დიდი გალაშქრებაა. „ნ. რუსმა" ამას წინათ გამოაცხადა, რომ კუტლერი გრაფ გუდოვიჩთან არის სამსახურში. ახლა იგივე გაზეთი კიდევ აცხადებს, რომ ერობების წინააღმდეგ ვიტტეს ცნობილი მოხსენების ავტორი კუტლერიაო. იმავე კუტლერს მონაწილეობა მიუღია ვიტტე-სიპიაგინთან ერთად ბევრ სხვა ზომების შემუშავებაში ერობის წინააღმდეგ.

შავრაზმელები. „ჭეშმ. რუსთა კავშირში" ყოველ დღე საიდუმლო კრება ხდება. უფრო სერიოზული საიდუმლო კრებები კი ბულცელის და პოლუბოიარინოვის ბინებზე ხდება. გადაუწყვეტიათ, რომ რაც უნდა დაუჯდეთ, დუბროვინი ფინლიანდიის სასამართლოს ხე[illegible] გადასცენ. გაგზავნონ ის საზღვარგარეთ და ამავე დროს ყოველივე საშუალება იხმარონ, რომ გერცენშტეინის საქმის გარჩევა რუსეთის სასამართლოში გადმოიტანონ.

„ახალი სექტა". თუ „რუს. ზნამიას" დავუჯერებთ, პეტერბურგში გაჩენილა ახალი სექტა. სექტა ღებულობს მხოლოთ და მხოლოთ ლოცვაში და მარხულობაში ატარებენ. სექტის უმთავრესი დოგმაა:—მამაკაცების უარყოფა და უშვილობა.

სტამბის დახურვა. ოდესაში ადმინისტრაციამ დახურა ცესარსკის სტამბა, იმიტომ, რომ ამ სტამბაში დაიბეჭდა ნებადართული „ოდეს. პროფესიონალური ვესტნიკი".

მოსკოვის არჩევნები და კადეტების კანდიდატი. კადეტების პარტიას გადაუწყვეტია მოსკოვიდან სახელმწიფო დუმის წევრათ წამოაყენონ შჩეპკინი. პარტიულ წრეებში ირწმუნებიან, რომ შესაძლებელია კადეტებმა გაიმარჯვონ. ექვს გარეშეა, რომ, როგორც ორი წლის წინათ, ბრძოლა ორ პარტიას შუა გაჩაღდება—ხალხის თავისუფლების პარტიას და ოქტომბრისტებს შორის. მონარქისტები, რადგან ცოტანი არიან, ანგარიშში არ მიიღებიან. პირველ არჩევნებზე ოქტომბრისტებმა მიიღეს კადეტებზე მეტი 200 ხმა.

გაფიცვა რამენსკის მანუფაქტურაში. რამენსკის მანუფაქტურაში გაიფიცენ მუშები. სულ იქ მუშაობს 7000 მუშა. გაფიცვა მშვიდობიანათ მიდის. მუშები ყოველ დღე მიდიან ქარხანაში, დადგებიან თავიანთ ადგილას, მაგრამ მუშაობით კი არ მუშაობენ. გაფიცვა 10 პროც. ფასის დაკლებამ გამოიწვია.

მთელ ქარხანაში მუშაობა შეაჩერეს 4 სექტემბრამდე. გამოაკრეს განცხადება, რომ მუშებმა ანგარიში მიიღონ.

პოლიტიკურ გადასახლებულთა მდგომარეობა. ვოლოგდის პოლიციის სამართველომ ბევრ პოლიტიკურ გადასახლებულებს დახმარება მოუსპო, მათ რიცხში ყველა ვექილებს. დახმარების მოსპობის მიზეზათ იმას ასახელებენ, რომ მატერიალური მხრით ისინი უზრუნველყოფილი არიანო. ამ განკარგულების წყალობით ბევრი გადასახლებულები უკიდურეს მდგომარეობაში ჩავარდენ.

საზღვარ-გარეთ

ბრანტინგი შვეციის გაფიცვის გაგრძელების შესახებ. შვეციის გაფიცვ

უსათაურო

(გაგრძელება *)

...ერთ კვირას შემდეგ მე და ხვარამზე ერთად, ერთ ბინაზე ვცხოვრობდით უკვე.

ვიღაცას ეს გარემოება ძალიან ეწყინა, ვიღაც ხვარამზეს ნათესავ ქალს. ის იყო შუა ხნის, ჯანსაღი დედაკაცი.

—უი ქა, თვალები კი დამიდგა, ეს რა ჩაიდინე! და თუმცა აცხადებდა სურვილს, რომ თვალები დადგომოდა, უბრალო ენაზე ნათარგმნი ეს ნიშნავდა—მე კი არა, შენ დაგიდგეს თვალები, შენ უნამუსოვო.

—ეს რა ჩაიდინე, თავი რათ მოგვჭერი სირცხვილით? და ვინ იცის, კიდევ რამდენი უსაყვედურა ხვარამზეს. ეს იმიტომ, რომ ჩვენ ჯვარდაუწერელი ვცხოვრობთ, თუმცა ისიც ცხადია, რომ თქვენი უმორჩილესი მონა ვერ არის სასურველი სიძე.

ხვარამზე ერთ ხანს ეკამათებოდა მას, მაგრამ დაბოლოს დაანება ბრძოლის ველი, მხოლოდ იჯდა და ყურს უგდებდა. მე კი მეორე ოთახში ვიჯექი და ვფიქრობდი იმაზე, თუ რა ბედნიერი ვარ. გული სავსეა სიყვარულით, გული სავსეა ალერსითა და ტკბილი გრძნობით, გული ხტის და თამაშობს. ჩემი ხვარამზე, ჩემია, ჩემი! და მე ვცელქობ, მე ვთამაშობ, ხანდახან ჩავეკრები მას მკერდში და ვკოცნი, ვკოცნი.

ხშირათ ხვარამზე მიცქერის დამცინავი თვალებით და მეუბნება:

—რა ადვილია შენი დამორჩილება!

—ადვილია! ვეთანხმები მე.

—აი დიიცა, ქოშებს ქვეშ გამყოფებ თუ დამჭირდა.

—აბა სცადე.

— На колѣни!

—შენმა მზემ. და მზათ კი ვარ მუხლი მოვიყარო მის წინაშე.

— На колѣни! იმეორებს ის და ფეხს აბაკუნებს. მე მართლა მინდა ავასრულო მისი ბრძანება, მაგრამ ვიჭერ თავს და უცებ ვეუბნევი:

— Дура!

—რაო, რა თქვი? გაიმეორე!

— Дура!

ის მწვდება თმაში და ორივე ხელებით არწევს ჰაერში ჩემ თავს, მაგრამ მე არაფერი მტკივა, არაფერი არ მიჭირს. კიდევ, კიდევ!..

— Дура! ვიძახი ისევ მე, ის კი მირწევს თავს ჰაერში.

მაგრამ აი უცებ, ამ სიტყვა „დურა"-ზე მე მაგონდება ერთი ბინძური ეპიზოდი ჩემი წარსულიდან.

მყავდა მე ერთი ნაცნობი, საკმაოთ მახლობელი ამხანაგი, რომელსაც ლამაზი ცოლი ჰყავდა. ისინი ახლაც ცოცხლობენ ჯანსაღათა და ერთმანეთი უყვართ, რა თქმა უნდა. ერთ საღამოს მე შეჭეიფებული ვეწვიე იმათ, მაგრამ ჩემი ნაცნობი არ დამხვდა სახლში. ხოლო მისმა ცოლმა რა გაიგო ჩემი მხიარულების მიზეზი, ჯერ გაიკვირვა, თქვა, რომ ის არავის არ დაუჯერებდა ჩემ შესახებ ამას. თავისი თვალით რომ არ ენახა და რომ ხშირათ წამომაძახებს მე ამ გარემოებას შემდეგში. შემდეგ მან მოიტანა ტკბილი არაყი და ღვინო, მოიტანა ხილიც და... და მართალი ვთქვა, დამათრო. ეშმაკურათ მომეპყრა, თითონაც დალია რამდენიმე სტაქანი. და როცა უკვე ღამით მე ავდექი ბინაზე წასასვლელათ, კარებს უკან ბნელაში ვიღაცამ მკლავში მომკიდა ხელი და ჩამილაპარაკა:

—მეშინია არ წაიქცე სიმთვრალით. ვიცანი ჩემი დიასახლისის ხმა.

—ვინ არის მთვრალი, მე?

—რა თქმა უნდა შენ. და მან უფრო მაგრათ მომიჭირა მკლავში ხელი, ხოლო ისე ახლო მოიტანა ტუჩები ჩემ ყურთან, რომ მე თითქმის ვიგრძენი ის.

— Вотъ Дура! წამოვიძახე მე.

—მაშ ილანძღები კიდეც! მომესმა ხმა და მომხვია ხელი. ახლა მართლა რომ მთვრალი ვარ, მეც გავშალე ხელი და მოვხვიე მას.

შემდეგ წაველი ბინაზე და როცა დილას გამომეღვიძა ყველაფერი გამახსენდა.

—ფუ! ფუ! რამდენიმეჯერ გადავაფურთხე მე—ფუ! საძაგელ ხასიათზე ავდექი.

შუადღისას, ის მორთული და ლამაზი მოვიდა ჩემთან და სცადა ჩემ გვერდში დამჯდარიყო. მე კი უკმეხხათ ვუთხარი მას:

—მე თქვენ გთხოვთ რაც წუხელის მოხდა სამუდამოთ დაივიწყოთ. ასეთი სისაძაგლე შემდეგში არ უნდა განმეორდეს.

იმას ფერი ეცვალა, საჩქაროთ წამოხტა ფეხზე, ფანჯარასთან მივიდა და ქუჩაში გადაიხედა, შემდეგ უცებ მობრუნდა და ჩემკენ და ცივი, თან უზრდელი, ცინიკური ხმით მითხრა:

—რა მოხდა ასეთი წუხლის? Вотъ дуракъ! ახლა თავის მხრით მომნათლა მან და კარებისკენ წავიდა.

— Ну, пусть дуракъ! пусть дуракъ მივაძახე მე და როცა ის უკვე წავიდა, ისევ გავიმეორე,—пусть дуракъ ოღონდ დამანებე თავი.

მაგონდება ეს, როცა ხვარამზე მქენჯნის და მეჟუოლებს ტანში, თავის თავს ვაძლევ სიტყვას, ეს სიტყვა—„Дура" აღარ ვიხმარო აწი ჩემ [ხუმრობაში.

...ხვარამზე თანდათან უფრო ერთვება პარტიულ საქმეებში, რის გამო სულ უფრო და უფრო ცოტა რჩება თავისუფალი დრო. მას უკვე ყავს რამდენიმე წრე მუშა ქალებისა, რის გამო ის, როგორც ამბობს „დაეჭიდა პოლიტიკურ ეკონომიას", უნდა ის უფრო დააწყოს თავში, ადვილ გასაგებ, მდაბიო ენით გადასცეს ის მსმენელებს. ხშირათ მეკითხება ის თუ როგორ იქნება ქართულათ ესა თუ ის სპეციალური ტერმინი, ესა თუ ის წინადადება. ვსხდებით ერთად მე და ის, გადავშლით წიგნსა და ვკითხულობთ. ვკითხულობთ, ვარკვევთ წანაკითხსა და მივდივართ ქვევით, კიდევ ვკითხულობთ... მშვენიერია ხვარამზე მაშინ, როცა უცებ მის თავში ირკვევა ახალი მცნება, როცა ის თითქოს ერთი ნაბიჯით მაღლა ადის, საიდანაც უფრო დიდი ჰორიზონტი იშლება თვალწინ, უფრო მიმტაცი პერსპექტივა.

—ვიშ! ვიშ! იძახის ის და თვალები უბრწყინავს, ცქმუტავს, ვერ მაგრდება. და როცა ის შემხედავს ამ დროს მე და როცა მის თვალებში ვხედავ ჩემდამი სიყვარულს, მე ვერ ვიკავებ თავს და ვცდილობ ვაკოცო თვალებში. ის კი ჯავრობს და მეძახის მე მანილოვს.

მაინც ამ ტერმინით მე ის ხშირათ მაჯავრებს.

—შენ რომ აზნაური იყო და საკმაო სიმდიდრე მოგცა, ნამდვილი მანილოვი იქნები.

—საიდაინ იცი ეს ქალბატონო?

ის არ მეუბნება საიდან იცის ეს, მე კი ვგრძნობ, რომ ეს დასკვნა მას გამოყავს ჩემი მისდამი დამოკიდებულებიდან. ეს ცხადია, მე შემიძლია დილიდან საღამომდე მის გვერდში ვიჯდე და არაფერი არ გამახსენდეს გარდა ამისა, რომ ხვარამზე მიყვარს... რა ვქნა, ეს სტიქიონია, მე ის მიყვარს, მიყვარს...

ზაფხულზე მე დიდი გმირობა და თავგანწირულება გამოვიჩინე. მე დავშორდი ხვარამზეს. ის გაემგზავრა კახეთში,
სადაც მას შინაურები იწოდებდენ რ
ლაც სამკვიდროს გამო, მე კი გადა
წყვიტე გავყოლოდი სოფელ-სოფელ, გ
მევლო ქართლი, იმერეთი და ჩავსულ
ყავ გურიაში. ისე მოვაწყვეთ, რომ კვ
რაში ორხელ მაინც უნდა მიმეღო ხვარა
ზესგან წერილები და აგრეთვე მეც უ
და მიმეწერა მისთვის.

ერთი-ორათ იმატა ჩემმა სიყვარულ
სოფლებში. გაშლილი ველი, ვარსკლა
ბით მოჭედილი ცა, ლამაზი, მორც
ტყის ყვავილი, მხიარული ფრთოსანნ
ყველაფერი ხვარამზეს მაგონებდა,
მეგონა, ყოველგან ის იყო ჩაქსოვილი ბუ
ბაში და უჩინრათ მდევდა მე თან, ატ
და თვალს ყოველივე ჩემ ნაბიჯს,
მეგონა, ყველა ჩემი აზრი, ყველა ჩ
ფიქრები იცოდა მან. და მეც ვფიქრო
დი მხოლოდ მასზე. დავწვებოდი თუ არ
მე ვემშვიდობებოდი მას.

—ღამე მშვიდობის ჩემო ხვარამზე
იძინე!

გამომეღვიძებოდა შემთხვევით ის
მახსენდებოდა:

ხვარამზე!..

ავდგებოდი დილით ადრე და მა
ვაძლევდი სალამს.

—დილა მშვიდობის ხვარამზე, რ
გორ გეძინა!..

როცა მარტოთ დავრჩებოდი, მე ვთხზ
დი გონებაში ათასნაირ საოხუნჯო
ბებს და ვუამბობდი მას. თან კი მეს
და მისი სიცილი, რომელიც პატა
მთიდან ჩამომდინარე, რუს ჩუხჩუხს გ
და, როცა ის უდარდელათ იცინოდა.

ერთ დილას მე ერთი სოფლიდან მე
რეში უნდა წავსულიყავ ეტლით. სხ
დასხვა მოსაზრებით სტუდენტის ქუ
მეხურა და საჯაროთ, რომელიდაც ქ
თლელი თავადის სტუმარი მქვიოდა.

ჯან-საღი, მშვენიერი დილა იყო.
ვესალმე ხვარამზეს, იმის სურათს და

*) იხ. „მომავალი" № 4.

ხავ გრძელდება. ამიტომ მეტათ საინტერესოა შვეციის მუშათა ბელადის ბრანტინგის სიტყვა, რომელიც მან წარმოსთქვა ბერლინში სახალხო კრებაზე.

მადლობა გადაუხადა გერმანელ მუშებს დახმარებისათვის და გააცნო კრებას, რომ შვეციის მუშათა გაფიცვის მიზანს არავითარი კავშირი არა აქვს ანარქისტების და ანარქო სოციალისტების მიზანთან. მიზანი ის კი არ იყო, რომ დაენგრიათ ბურჟუაზიული წეს-წყობილება, არამედ, წინააღმდეგობა გაეწიათ მწარმოებელთა იერიშებისთვის. ისეთი უფლებების შეზღუდვა, როგორიც ხელშეკრულობითაა არ შეიძლება. მუშათათვის ხელსაყრელი არ იქნებოდა აემხედრებია მთელი ბურჟუაზია თავის წინააღმდეგ, ამიტომ შვეციის პროლეტარიატმა გადასწყვიტა ებრძოლოს მხოლოდ მარტო მწარმოებელთა კავშირს და ამის და მიხედვით შეამციროს გაფიცვა. ასეთი ბრძოლა გაგრძელდება და უფრო მწვავე ხასიათსაც მიიღებს.

სოც. დემოკრატების გამარჯვება. გერმანიის რეიხსტაგის უკანასკნელ დამატებითი არჩევნებზე ბრწყინვალეთ გაიმარჯვეს სოციალ-დემოკრატებმა. შტოლბერგში სოც.-დემოკრატების კანდიდატმა მიიღო 21,178 ხმა, ნაციონალ-ლიბერალებმა კი—9,368 ხმა. არჩევნები სხვათა შორის ნათლათ ამტკიცებენ თუ როგორ სწრაფათ იზრდება სოციალ-დემოკრატების გავლენა. 1907 წ. ამავე ოლქში ს.-დემოკრატებმა მიიღეს 19,000 ხმა, ეხლა კი, 21,178. იმავე წელში ბიურგერის პარტიამ მიიღო 14,600 ხმა. ახლა კი—9,300 ჩამოვიდა. ასე რომ, სოციალ-დემოკრატებმა შეიძინეს 2,000 ხმა, ხოლო ბიურგერების პარტიამ დაჰკარგა—5,000 ხმა.

სახრჩობელიდან პარლამენტში. ირლანდიის ერთ ოლქში, დამატებით არჩევნებზე დეპუტატათ აირჩიეს არტურ ლინჩი. ლინჩი დამცველი იყო ირლანდიის დამოუკიდებლობის. ბურებთან ომის დროს ის ბურების რაზმში იდგა და ინგლისელების წინააღმდეგ იბრძოდა. ის დაატყვევეს და 1903 წ. ღალატისათვის სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტეს. შემდეგ ჩამოხრჩობა უვადო კატორგათ შეუცვალეს, ხოლო შემდეგ კიდევ ასკვიტმა სრულებით გაანთავისუფლა და უფლებებიც დაუბრუნა.

ტრედ-უნიონების კონგრესი. კონგრესმა ერთხმათ მიიღო პალატის დეპუტატ ტორნის რეზოლიუცია, რომელიც მოითხოვს საყოველთაო, სავალდებულო საშუალო და ტეხნიკური განათლების შემოღებას ხაზინის ხარჯით.

გაფიცვა შვეციაში. „ბირ. ვედ." სწერენ: მუშაობის განახლება ნელი ნაბიჯით ხდება, რადგან მუშაობის პირობები სხვა და სხვა ადგილებში სხვა და სხვა გვარია. ამასთან კიდევ, ზოგმა პროფესიონალურმა კავშირებმა უარი განაცხადეს გაფიცვის კომიტეტის გადაწყვეტილების დამორჩილებაზე. მიუხედავათ ამისა, წესიერება არსად არ ირღვევა. მოქალაქეების თავის დამცველი ორგანიზაცია გაუქმდა. სამხედრო დაცვა აქა-იქ მოიხსნა.

გასათხოვარ ქალთა ბაზარი. ეკოსონში (ბელგიაში) არსებობს „გასათხოვარ ქალთა საზოგადოება". ის ნება დართული ასოციაციაა. აქვს თავის სტატუტები, პროგრამა, თავისი გამგეობა, აღმასრულებელი კომისია და სხვა. წელიწადში ერთხელ, გაზაფხულზე, ხდება საქმროების სიეზდი. დანიშნულ დღეს თითქმის ყველა ქვეყნიდან მოდიან საცოლო ყმაწვილები. განსაკუთრებით საფრანგეთიდან და ბელგიიდან. ყველას შავი ტანთსაცმელი აცვია, თეთრი გალსტუხი და თეთრი ხელთათმანი და გულზე ყვავილები აქვთ დაბნეული. სადგურზე მათ გასათხოვარი ქალების დეპუტაცია ხვდება. ქალები თეთრ ტანსაცმელშია არიან გამოწყობილი მათი მამები ფრაკებში. როცა ყველა საქმროები თავს მოიყრიან, ჩამწკრივებულ-დარაზმულნი დიდის ცერემონიით ქალაქში შედიან. რაზმი ქალაქის თვითმართველობაში მიდის. იქ განსაკუთრებულ წიგნში თავიანთ სახელ გვარს წერენ. საღამოს იწყება პიკნიკები საცეკვაო საღამოები, ბანკეტები და სხვა. გამგეობაში ამ დროს იმყოფება „ცნობების მიმწოდებელი კომიტეტი", სადაც ყველას შეუძლია მიიღოს ყოველგვარი ცნობა ამა თუ იმა გასათხოვარ ქალის შესახებ. ამ ცნობების სიმართლეში პასუხს აგებს საზოგ. გამგეობა. წასვლის სამი დღით წინ ცხადდება სიეზდის შედეგი, რომელიც წიგნში იწერება. წასვლისას საქმროებს თვით საცოლოები აცილებენ. ისინი კი, ვინც ვერ მოაწყო საქმე ან ვერ იშოვა საცოლო, ცალკე ვაგონში სხდებიან. როდესაც მატარებელი დაიძრევა, ამ ჯგუფიდან ვინმე გრძელ ლენტს გადმოუშვებს, რომელზედაც სწერია: „გვაპატიეთ ჩვენ! ცოლ-ქმრობა ისეთი არითმეტიკული მოქმედებაა, რომლის დროს ადამიანმა ორზე უნდა გაამრავლოს ყველა თავისი ზრუნვა-მოქმედება და ორათ გაჰყოს თავისი კეთილდღეობა".

ახალი ამბები

—

პროვოკაცია. ამ დღეებში გაზ. „ბაქოში" მოთავსებული იყო ცნობა, ვითომ ბაქოს მაძებარ პოლიციას აღმოუჩენოს ყუმბარების საწყობი და შეეპყრას ექსპროპრიატორთა ბრბო, რომელიც ის იყო ჩამოვიდა თფილისიდან და ემზადებოდა ერთ ერთ ბანკზე თავდასასხმელათ. ეხლა, როგორც თვით „ბაქო" იუწყება, გამორკვეულა, რომ ეს ყოფილა ნამდვილი პროვოკაცია, რომელშიაც მონაწილეობას იღებდა მეძებარი პოლიციის განყოფილების უფროსი ბ. დურიევი. პოლიციამ მიაგნო ამ, ვითომდა ექსპროპრიაციის კვალს, რომელიც მოუწყვიათ ორ აგენტის მონაწილეობით. ამ უკანასკნელთ უპოვეს მოწმობა, რაიც ამტკიცებს, რომ ისინი თფილისის მაძებარ პოლიციის აგენტები ყოფილან.

✦ **სახალხო უნივერსიტეტის ქართული სექციის კრება.** ხუთშაბათს, 3 სექტემბერს მოხდა სახალხო უნივერსიტეტის ქართული სასკოლო სექციის კრება. კრებამ მოისმინა გამგეობის მოხსენება. როგორც მოხსენებიდან გამოირკვა, სახალხო უნივერსიტეტის სკოლების საქმეები ვერ არის კარგათ. ამიტომ გამგეობას დაუდგენია, ის სკოლა, რომელშიაც ქრონიკულათ 15 კაცზე ნაკლები ივლის, სრულებით დაიკეტოს. ამასთანავე, გამგეობის დადგენილებით, თითოეულ სკოლას ენიშნება მზრუნველი, რომელსაც უფლება ეძლევა მასწავლებლის კანდიდატი წამოაყენოს თავის სკოლისთვის, რომელსაც სექციის კანდიდატთან ერთათ საბოლოოთ ამტკიცებს თვით გამგეობა. უნივერსიტეტის სკოლას წელს თავი დაანებეს მასწავლებელმა მ. მარკოზიშვილმა და თათარაშვილმა. ამათ მაგიერ წამოაყენეს კანდიდატები, რომელთა მიღება თუ არ მიღება საბოლოოთ გადაწყდება კვირას, 6 სექტემბერს.

✦ **რევიზია.** ამ დღეებში თფილისში ჩამოვიდა სამიწათ-მომქმედო დეპარტამენტის განყოფილების უფროსი ბ. ა. ვიტმერი. ის რევიზიას მოახდენს კავკასიის უმთავრეს მიწისმომწყობ სამართველოს სამეურნეო დაწესებულებებში.

✦ **ყუმბარების საწყობი.** ბაქოში როგორც „თფ. ფურც." დეპეშით ატყობინებენ, ერთ-ერთ ადგილობრივ სასტუმროში აღმოუჩენიათ ყუმბარების დასამზადებელი სახელოსნო და საწყობი. ყუმბარებს ამზადებდა ბაქოს მაძებარი პოლიციის აგენტების ბრბო, რომელსაც ესაჭიროებოდა პროვოკაციის მოსახდენათ. მათ წინააღმდეგ წამოყენებულია საფუძვლიანი ბრალდებები. გამოძიება სწარმოებს.

✦ **შუამდგომლობა.** დიდუბელებმა შუამდგომლობა აღძრეს ქართველთა შორის წ. კ. გამავრცელებელ საზოგადოეის გამგეობის წინაშე, რათა გახსნას მან დიდუბეში ბიბლიოთეკა-სამკითხველო.

✦ **ქალაქის საბჭოს სხდომა.** ორშაბათს, 7 სექტ. საღამოს 8 საათზე მოხდება თფილისის ქალაქის საბჭო მორიგი კრება. სანამ კრება გაიხსნებოდეს გამგეობა პანაშვიდს გადაიხდის ამ დღეებში პარიზში გარდაცვლილ ყოფილ ქალაქის თავის ა. მატინოვის სულის მოსახსენებლათ და შემდეგ შეუდგება სხვადასხვა კითხვების განხილვას.

✦ **თავდასხმა.** „ზაკ. იზვესტ." დეპეშით ატყობინებენ ზუგდიდიდან, რომ 2 სექტემბერს ფოთიდან მიმავალ დილიჟანებს თავს დასხმიან ბოროტ-გამზრახველები.—სტრაჟნიკებსა და მათ შორის ამტყდარა საშინელი სროლა. შეუპყრიათ სამი თავდამსხმელთაგანი.

✦ **თავის მოწამვლა.** 3 სექტ. ფეოდოსიის ქუჩაზე მცხოვრებმა აპრიამ ტატოევმა, რომელიც აფიცერთა ეკონომიურ საზოგადოების მაღაზიაში მსახურობდა, თავი მოიწამლა. მას დაუტოვებია წერილი, რომლითაც სთხოვს დედას არავის ბრალი არ დასდოს მის სიკვდილში. ტატოევის გვამი გაგზავნეს საავათმყოფოში.

✦ **თავდასხმა.** 3 სექტ. ქუთაისის გუბერნიის ოზურგეთის მაზრის მცხოვრებმა რკინის გზის სადგურის მუშამ ირაკლი ჯღენტმა განაცხადა პოლიციაში, რომ 2 სექტემბერს მალაკნის ქუჩ. მას თავს დაესხნენ 3 უცნობნი, რომლებიც დაემუქრნენ მას და მოსთხოვეს 25 მან. როცა მან სთხოვა თავი დაენებებიათ მისთვის, მათ მაგრათ სცემეს მას, გაჩხრიკეს და როცა ვერაფერი უპოვეს გაუდგენ გზას, ამ საქმის გამო პოლიციამ დააპატიმრა ქ. ოზურგეთის მცხოვრები აზ. კონსტანტინე ხუნდაძე და თფ. მცხოვრები ესტატე როხროხოვი. ისინი იცნეს, როგორც თავდამსხმელები.

დაპატიმრება. 2 სექტემბერს სიონის ქუჩ. პოლიციელ არუშანოვზე თავდასხმის გამო 3 სექტემბერს დააპატიმრეს ახალციხის მცხოვრები ვართან სისოიანცი, სავაჭრო სახლის აფრიკიანის ნოქარი, თფილისის მაზ. სოფ. მარტყოფის მცხოვრები გიორგი ძამაშვილი, თფილისის მოქალაქე გიორგი კანდელაკი და ალ. ვართანოვი. ამათ ბრალდებათ არუშანოვზე თავდასხმაში მონაწილეობის მიღება და სხვა ბოროტ-მოქმედებანი.

✦ **სეირნობა.** 8 სექტემბერს სინემატოგრაფ „მუზას" ბაღში გაიმართება დიდი სეირნობა ქალთა კურსების სასარგებლოთ.

✦ **ადმინისტრატიული წესით გადასახლებულის შეპყრობა.** 3 სექტემბერს პოლიციამ დააპატიმრა თფ. საგენერალ-გუბერნატოროდან გადასახლებული სიმონ გარაყანიძე.

✦ **ჩხრეკა და დაპატიმრება.** 3 სექტემბერს ჩხრეკის დროს მე-3 საპოლიციო ნაწილში პოლიციამ დააპატიმრა 19 უპასპორტო.

✦ მივიღეთ დეპ. სევ. ჯუღელის და არჩ. ჯაფარიძის ოჯახობის სასარგებლოთ ტრამვაი ელექტრონის სადგურის მუშებს შორის შეკრებილი 8 მან. 10 კაპ.

სახალხო წარმოდგენების გამმართველ სექციის რეორგანიზაციის შესახებ.

(ქ-ნ ს. რომანიშვილის პასუხათ).

(გაგრძელება, იხ. „მომავალი" № 7).

თქვენ არაფერს არ ამბობთ იმის შესახებ, რომ ასახელებდენ და ირჩევდენ კიდეც ისეთ პირებს, რომლებიც არც წაუკითხავთ და არც ენახათ დამსახელებლებს. მაგ. ქ-ნი დემურია თითქმის ყოველ სხდომაზე ასახელებდა პიესებს: „მეგობრები" (წაიკითხეთ: „მეგობრობა" შიუკაშვილისა), „ახალი ძალა" და სხ., რომლებსაც, როგორც თვითონ ამბობდა, არ იცნობდა.

„ჩემი პირველი კითხვა იყო: მარია ივანოვნას (დემურია) გაძევება ხომ არ განგიზრახავთო?.." განაგრძობთ თქვენ. ეს არ არის მართალი. ქ-ნ დემურიას შესახებ არაფერი ლაპარაკი არა გვქონია 13 აპრილს, როცა სექციის ძველი წევრების სია გადავათვალიერეთ. ეს კითხვა თქვენ მიგეცათ სცირელისათვის 17 მაისის შემდეგ. მე ამას არ დავსწრებივარ და არც პასუხის მოცემა შემეძლო. შემდეგში კი, როცა სცირელმა მე და სხვა ამხანაგებსაც გვიამბო თქვენი ლაპარაკები და თავისი პასუხი, მაშინ ვთქვი: „მე კი შევიძლებდი ამომეშალა მ. დემურია სექციის წევრების რიცხვიდან.. მაგრამ სამწუხაროთ ეს ეხლა შეუძლებელია-მეთქი.. ჩავეცინე თუ არა ამ დროს ჩემს მსმენელს, მხოლოდ კარგათ მახსოვს, რომ ფეხზე შუაზე არ შემიწუხებია.

მე ჩემს აზრს ეხლაც გავიმეორებ და თუ გნებავთ განვმარტავთ კიდეც, თუ რათ ვთქვი ზემოთ მოყვანილი სიტყვები.

ქ-ნ დემურიას საქმისათვის ზარალის მეტი მოაქვს და სარგებელიც. მას არა სწამს არავითარი დისციპლინა და არ ძალ-უძს მას დაემორჩილოს. ის ხშირათ სექციის სახელით მოქმედობს არამც თუ სექციის დაუკითხავათ, სექციის პირდაპირი გადაწყვეტილების წინააღმდეგაც. ამას ის განაზრახ, საქმის გასაფუჭებლათ კი არ ჩადის, მას სხვანაირათ მოქცევა არ შეუძლია: ეს მისი ორგანიული ნაკლია, ვინც იმას შენიშნავს ხოლმე, ბიუროკრატსა და ფორმალისტს უწოდებს და თავს ამით ინუგეშებს. ამ თვისებას ვგონებ, არც ქ-ნი დემურია უარს ყოფს.

ამასთან, ქ-ნ დემურია მუდამ ვისიმე გავლენის ქვეშ იმყოფება. დღეს ერთი წევრის, ხვალ მეორესი, ყველაზე დიდხანს თქვენ შეინარჩუნეთ მაზე გავლენა. ხშირათ კარგავდით მის ნდობას, მაგრამ ისევ მალე მოიპოვებდით ხოლმე.

მოვიყვან ორ მაგალითს.

14 ივნისს სახალხო სახლში სცენის მოყვარეებმა, რომლებსაც (ორს გარდა) არავითარი დამოკიდებულება არა ქონდათ სექციასთან, დადგეს კერძო პირის სასარგებლოთ მომატებულ ფასებში ა. ფურცელაძის პიესა: „ავაზაკები". გაზეთებში და აფიშებში გამოაცხადეს: სახალხო თეატრის სცენის მოყვარეთაგან იქნება წარმოდგენილი, ფასები ჩვეულებრივია, რეჟისორი ჯიბაური (სექციის წევრი და სცენის მოყვარე).

საზოგადოებას არ შეეძლო არ ეფიქრა, რომ ვითომ წარმოდგენა სექციისაგან იყო გამართული. ხალხს ყოველი ქართული წარმოდგენა სცენის მოყვარეების მიერ გამართული სახალხო სახლში, სექციის მიერ გამართული ეგონა და უკმაყოფილებას აცხადებდა ფასების მომატების წინააღმდეგ. ამის გამო სექციის ადმინისტრატორმა სცირელმა ზოგიერთ სცენის მოყვარეთა და სექციის წევრების სურვილის თანახმათ გაზეთებში გამოაცხადა, რომ ზემოაღნიშნულ წარმოდგენასთან სექციას არა აქვს-რა.

ამ განცხადების გამო დაინტერესებულმა პირებმა დამნაშავის სკამზე დასვეს სცირელი. დიდი ხნის კამათის შემდეგ თავმჯდომარემ ბ-ნმა შათირიშვილმა კენჭი უყარა შემდეგ წინადადებას: „ადმინისტრატორს უფლება აქვს არა ჩვეულებრივ შემთხვევაში სექციის სახელით იმოქმედოს, როცა ამას მოითხოვს სექციის ინტერესები". პირველათ ამ წინადადების წინააღმდეგ ხმა მიეცით თქვენ და ქ. დემურიამ. როდესაც გამოირკვა კენჭის ყრის შედეგი თქვენა სთხოვეთ თავმჯდომარეს ხელმეორეთ ეყარნა კენჭი. მეორეთ კენჭის ყრის დროს წინააღმდეგი აღმოჩნდა მხოლოდ ქ. დემურია. უკანასკნელი განცვიფრებული შეეკითხათ: „განა შენ წედან წინააღმდეგ არ მიეცი ხმაო?" „მართალია, უპასუხეთ: „წედან ყურადღება ვერ მივაქციე და შეცდომით ჩემ რწმენის წინააღმდეგ მივეცი ხმა"-ო. უსიამოვნების თავიდან ასაცილებლათ ხმა-მაღლა გამოვაცხადე, რომ წინადადება ერთის ხმის წინააღმდეგ იქნა მიღებული, რაზედაც ქ-ნმა დემურიამ ცხარეთ მიპასუხა: „пожалуйста, не вносите этого въ протоколъ. Теперь я тоже присоединяю свой голосъ за".

მეორე კიდევ უფრო უბრალო მაგალითი. რეპეტიციები სახალხო სახლში გვქონდა 4 საათიდან 8-მდე, ან 8-დან—12-დე; ხან კი, 4-დან 12-დე გრძელდებოდა. სცენის მოყვარეები იღლებოდენ. სექციის ხაზინადარმა 25 მაისის სხდომაზედ იკითხა, ჩაი ხომ არ მივცეთ სცენის მოყვარეებს რეპეტიციების დროსო. კითხვას დიდი თავის ტეხა არ უნდოდა ბ. თუმმალაშვილმა შემოიტანა წინადადება: თუ რეპეტიცია რვა საათის შემდეგ იქნეს, მივცეთ ჩაი, თუ არა და..." „აბა რას ამბობთო? გააწყვეტინა სიტყვა ქ. დემურიამ: ეგ როგორ შეიძლებაო?" ქ. დემურიას მეორე მხრით გააწყვეტინა სიტყვა ბ. შათირიშვილმა: „არა, მე სრულიად ვეთანხმები ბ. თ—ს. მაგისი წინადადება სამართლიანიაო.

— ჰო, უპასუხა დაუყონებლივ ქ-ნმა დემურიამ: მართალია;... ვფიცავ, კარგი იქნება, როგორც ბ. თ—მა თქვაო.

ამნაირმა გარემოებამ გაძევა სახალხო თეატრიდან საქმისათვის იმისთანა საჭირო

ვედი დუქნის წინ, სადაც ეტლი იდგა. დავჯექი ეტლში და დავფიქრდი. დავფიქრდი ისევ ხვარამზეზე—განა შეიძლებოდა ასეთ დილას იმაზე არ მეფიქრა?

უცებ მესმის ყვირილი.

— ბიჭო, შენ მკვდარ და ცოცხალ ძაღლო, სად ჯდები...

ჩემ გვერდში ჯდებოდა ვიღაც ტეტია, ხოლო მას ზემოხსენებული სიტყვებით და მათრახით ხელში მოსდევდა ენერგიული, ცოტათი ველური სახის მამასახლისი—„ტარშინა".

— იქნება მაგ ბატონი პატიოსანი კაცია, გვერდში რომ უჯდები, შე მუტრუკო... ჩამო ძირს...

ტეტიამ არ იცოდა რა ექნა, მიცქერდა ხან მე, ხან კი „ტარშინას", რომელიც ჩვენკენ მოაბიჯებდა თავის ვაჟკაცურ ნაბიჯს.

მე მივუბრუნდი მამასახლისს და დავარწმუნე, რომ არ ვარ „პატიოსანი" კაცი, რომ ვისაც სურს იმას შეუძლია ჩემ გვერში დაჯდომა.

— მე კი მეგონა თქვენ გყავდა დაქირავებული ეტლი! მითხრა მან და დუქანში შებრუნდა.

და როცა ეტლი დაიძრა, რომელსაც მივყავდით მე და ის ტეტია, მე ამ ინციდენტის სასაცილო მხარეზე ვფიქრობდი, იმაზე, თუ როგორ დავარწმუნე ქართლელი „ტარშინა" რომ ოდნავათაც პატიოსანი არ ვარ და თუ როგორ მიმიღო თავდაპირველათ მან პატიოსან კაცათ, რომელსაც ეტლი ჰყავს დაქირავებული... აი ამას მივწერ ხვარამზეს, გავივლე გულში და საჩქაროთ კი გადამავიწყდა, რადგანაც ხვარამზეზე დავიწყე ფიქრი და თან გამახსენდა, რომ იქ, სადაც მივდივარ, შეიძლება ხვარამზეს რამდენიმე წერილი დამხვდეს... მე მიყვარს ხვარამზე, მიყვარს, მიყვარს... სად ხარ ეხლა ხვარამზე, რას ფიქრობ, რას აკეთებ... ეგების ჯერ კიდევ გძინავს?..

Пусть снится тебѣ, что другъ друга
Мы любимъ и вѣчно не кинемъ!..

ქართლიდან მე იმერეთში გადავიარე, იმერეთიდან კი გურიაში, სადაც ჩემი სტუდენტის ქუდი გავატანე წყალს... აშკარა მრავალ რიცხვოვან მიტინგებზე, დროშის ქვეშ, მაღალ სტოლზე შემდგარმა მე მიულოცე გურულებს ბრძოლა, უსურვე გამარჯვება... აქ, ზაფხულის დასასრულ მე მივიღე ხვარამზეს წერილი, ის მწერდა, რომ უკვე თფილისშია და „ელოდება თავის მანილოვს, რომელიც არ უნახავს ორი ათასი წელიწადია"...

მე, მელოდება ხვარამზე, გესმით თუ არა!.. მე მელოდება ის, რომელიც მიყვარს, მიყვარს, ჩემ სიცოცხლეს მირჩევნია!...

Ты хорошо роешь, кротъ! ვიძახი მე გულში და დავრბი ქალაქ გარეთ მინდვრებში, დავდივარ ერთიდან მეორე „მასსოვკაზე" და ვეწევი აგიტაციას. კომიტეტმა გადასწყვიტა გამართოს დიდი მანიფესტაცია, თავისი ძალა გამოაჩინოს, დროშა ააფრიალოს ქუჩებში და „მარსელიეზის" გრიალით გაიაროს... გადასწყვიტა ეს კომიტეტმა და თავისი გადაწყვეტილება გადასცა რაიონულ ორგანიზაციებს, რომლებიც თითქო მას ყველანი დაეთანხმენ. ძირითად ორგანიზაციებიც თანახმანი არიან გამოვიდენ ქუჩაზე. მაშასადამე, მოვემზადნეთ! იძლევა კომიტეტი ლოზუნგს!

— პატივისცემა ორგანიზაციას! თვითეული თავის ალაგას! მოვემზადნეთ! მე და ხვარამზე აღტაცებით ვეგებებით ამ გადაწყვეტილებას. მოსვენება არ გვაქვს, გავრბივართ ქუჩაში და დილიდან საღამომდი ვტრიალებთ. ხვარამზე ეხლა ერთი საუკეთესო წევრია პარტიის, იმას ბევრი პასუხისაგებელი ფუნქციები აბარია, იმის შემწეობით დადგეს სტამბა, ის დადის სტამბაში ასწორებს კორექტურებს, გამოაქვს იქიდან ფურცლები, დადის წრეებში, ეწევა მიწერ-მოწერას... მან უკვე დაანება თავი კერძო გაკვეთილებს, აღარ სცალია.

...Ты хорошо роешь, кротъ! იძახის ვიღაცა გულში და არ ილევა ჩემ თავში მასალა, ყველგან ვშოულობ სალაპარაკო საგანს, ყველას ვუმტკიცებ, რომ საჭიროა ქუჩაში გასვლა...

— Ты хорошо роешь, кротъ! ვიძახი მე გულში და ვდგები მაღალ ჯირკაზე, მთ—ნდის ერთ მივარდნილ კუთხეში, სადაც 60-მდე მუშაა შეკრებილი და სხვათა შორის ხვარამზეც იქ არის და ეს გარემოება, რომ ხვარამზე მიგდებს ყურს მე უფრო მიტაცებს, უფრო მახალისებს.

— Ты хорошо роешь, кротъ! და მე ვიწყებ. დიდხანს, დიდხანს ვლაპარაკობ მე, ვხატავ დაჩაგრულ კაცობრიობის მდგომარეობას, გაყიდულ ნამუსს, ძარცვა-გლეჯას, სიწამხდრეს, რომლითაც გაჟღენთილია დღევანდელი საზოგადოება, არ რჩება არაფერი, რასაც კი არ შევეხე რევოლიუციონური თვალთახედვის ისრით და გავათავე მოწოდებით რომ გამოვიდეთ ქუჩაზე და ვთქვათ ჩვენი გულის ნადები... გავათავე სახარების სიტყვებით: „რომელი გარქვით თქვენ ბნელსა შინა, თქვენ თქვით ნათელსა შინა და რომელი გესმათ ყურსა ქადაგებდით ერდოთა ზედა"!..

— Ты хорошо роешь, кротъ!..ხვარამზე მაგრათ ჩამომაწვა მხარზე და ისე უსიტყვოთ, უხმოთ მიაბიჯებდა ჩემთან ერთად ბნელაში, როცა უკან მოვდიოდით. იმას მოეწონა მე, მოეწონა ჩემი აგიტაცია.

სპ. მცირიშვილი.

(შემდეგი იქნება).

პირები, როგორც იყვნენ ბ.ბ. ანანიაშვილი, ბესელიძე, ძმ. ხახანაშვილები, დ. შველიძე და სხვანი.

მიუხედავათ ამისა, მე მაინც შეუძლებლათ მიმაჩნდა ქ. დემურიას სექციის გარეშე დატოვება: მას თვალსაჩინო ნაკლთან თვალსაჩინო ღირსებაც აქვს: საქმეც ძალიან უყვარს, ენერგიაც აქვს და შრომის უნარიც. საჭირო იყო მხოლოდ, რომ ხელმძღვანელი ყოლოდა, რომელსაც ის პატივსა სცემდა და რომელსაც მისთვის საშუალება უნდა მოესპო, საქმეში დეზორგანიზაცია არ შეეტანა. ამ შემთხვევაში თქვენ თვალსაჩინო როლსა თამაშობდით. თქვენი სიტყვა ქ. დემურიასათვის ხშირათ თითქმის კანონი იყო. როცა კი სექციის სურვილის თანახმად მოქმედებდა, ქ-ნი დემურია საქმეს დიდ დახმარებას უწევდა. რამდენჯერ, არამც თუ მოქანცულ-დაღალული, ხშირათ ავათმყოფიც კარბოდა რომელიმე მსახიობთან, სცენის მოყვარესთან ან სხვა საჭირო პირთან.

ერთხელ მძიმე ავადმყოფი იყო. ლოგინიდან ვერა დგებოდა. სექციის სხდომებზე დაკლება კი მაინც არ უნდოდა. სხდომას თავის ოთახში ნიშნავდა, და მწოლარე, თავმჯდომარეობდა სხდომას.

ამნაირი ენერგიისა და საქმის სიყვარულისათვის მეც პატივს ვცემდი ქ. დემურიას და შეუძლებლათ მიმაჩნდა მისი სექციის გარეშე დატოვება. და თუ ზემოთ მოყვანილი სიტყვები ვთქვი, ამისი მიზეზი ბ. სვირელმა მომცა, რომელმაც, რაიც ჩემთვის გაუგებარი გატაცებით წარმოსთქვა: у меня рука не поднимется, чтобы вычеркнуть Марью Ивановну.

შემდეგ დაწვრილებით და ყალბათ მოგყავთ, თუ რა გელაპარაკათ სვირელი მუშების შესახებ და რა უპასუხეთ თქვენ. სვირელს სხვა და სხვა ადგილას, სხვა და სხვა დროს ნალაპარაკევი ერთათ მოგიგროვებიათ და განზრახ დაგიმახინჯებიათ. სვირელმა, მოკლეთ რომ ვთქვათ, გითხრათ შემდეგი: დღევანდელი სექციის წევრების ერთი ნაწილი, რომლებიც ავჭალის აუდიტორიაში ცოტათ თუ ბევრათ გამოსადეგარნი იყვნენ **), აქ სრულიად გამოუსადეგარნი არიანო. ეს არაფრისათვის საწყენი არ უნდა იყოსო. დღევანდელი წევრების მაგივრათ საჭიროა, მოვიწვიოთ ინტელიგენტური ძალები მუშებიდანაც და არა მუშებიდანაც.

თქვენ ამის წინააღმდეგ კრინტიც არ დაგიძრავთ. სრული თანხმობა განაცხადეთ. ბოლოს გაგაცანით სია ახალი წევრებისა, სადაც სამი მუშა იყო. თქვენ მუშების ვინაობამ დაგაინტერესათ. პასუხათ მიიღეთ, რომ ჩვენ პირადათ იმ მუშებს ახლოს არ ვიცნობდით, იმათი მოწვევა გვირჩია სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის ერთმა წევრმა და სხვა იმისთანა პირებმა (ვინაობა გაგაგებინეთ), რომლებსაც ჩვენ არ შეგვეძლო არ ვნდობოდით. იმ პირების სიტყვით ეს მუშები იმდენათ მომზადებულნი არიან, რომ რედაქციის მონდობილობით პარტიულ ორგანოში ბეჭდვითი სიტყვით გამოსთქვამენ რომელიმე ახალი მეცნიერული გამოცემის შესახებ ***)

ან სწორეთ ამის შემდეგ თქვენ პირველათ ამოიღეთ ხმა ჩვენს წინააღმდეგ და სთქვით მხოლოდ შემდეგი ხუთი სიტყვა: я боюсь, что начнутся интриги. ამის შემდეგ მოგივიდათ თქვენ ფიქრათ, ქ. დემურიას გაძევებას ხომ არ უპირებენო, რის შესახებაც შეეკითხეთ სვირელს. ამას გარდა, არც მანამდის და არც მას შემდეგ ერთი სიტყვაც არ გითქვამთ რეორგანიზაციის წინააღმდეგ ჩვენთვის პირში, გულში კი, სჩანს, სხვას ფიქრობდით. შეიძლება იმასაც ფიქრობდით, რასაც სწერთ, მე ასე ვუპასუხეო. ნამდვილათ კი, ზემოთმოყვანილი ხუთი სიტყვის მეტი თქვენ არა გითქვამთ-რა.

მტკნარი სიცრუეა, ვითომ ჩვენ გვეთქვას: „თუ დასახელებული სამი მუშა არ გაგვიყვანეთ, მუშები აუჯანყდებიან და არც სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობა დაამტკიცებსო“.

ს. ტოროშელიძე.

(შემდეგი იქნება).

**) და რომ ავჭალის აუდიტორიაშიაც ვერ ადგნენ თავისი მოწოდების უმაღლეს საფეხურზედ, თუ თქვენ არ იცით, ქ-ნ დემურიას კითხეთ და ის გეტყვით. რამდენჯერ უთქვამს ჩემთვის, დღეს მე რეპეტიციაზედ მისასვლელათ არა მცალიან, თქვენ მაინც წადით, თორემ რეპეტიცია არ შესდგებაო.

***) ამის შესახებ ბ. ი. დურგლიშვილთანაც მქონდა ლაპარაკი, მაგრამ მან მოკლეთ მომიჭრა: ასოთამწყობებს წერა ყველას შეუძლიან, ეგ რას გაგაკვირვებიათ. ს. ტ.

კორესპონდენცია

ს. ნოღა (გურია). როგორც ამას წინეთ გაზეთებში იყო მოხსენებული, აქ მოხდა საზიზღარი მკვლელობა. ტყეში იპოვეს შანიძის ქალი 12 წლის, რომელიც გაეუპატიურებიათ და მოეკლათ. ამ საქმეზე დააპატიმრეს აქაური მცხოვრები აბესალომ ლორია, მაგრამ, რადგან გამომძიებელმა ხელჩასაკიდი საბუთი ვერაფერი ნახა გაანთავისუფლა, ამ ამბავმა ძლიერ აალელვა საზოგადოება და თხოვნით მიმართეს ქუთაისის გუბერნატორს მიეცა ნება ხალხისთვის კრების გამართვის, რომ დამნაშავე აღმოეჩინათ. გუბერნატორმა ნება დართო და 29 აგვისტოს ნოღის დუქნებზე დიდი კრება გაიმართა. კრებამ აირჩია კომისია, რომელიც ენერგიულათ შეუდგა საქმეს და კიდევაც აღმოაჩინა დამნაშავეები. ისინი აღმოჩნდენ იგივე აბესალომ ლორია და მეორე კიდევ იუსტინე ლორია. აქტიური მომქმედი იუსტინე ლორია ყოფილა. ორივე დამნაშავეს „პრიგოვორს“ უდგენენ.

სიღნაღი. სიღნაღისთანა დაქვეითებული და მოუწყობელი ქალაქი თუ სადმე იქნება ჩვენ კურთხეულ კავკასიაში არა მგონია. ვერავითარმა კულტურულმა დაწესებულებამ აქ ფეხი ვერ მოიკიდა. არსებობდა ბიბლიოთეკა-სამკითხველო, მაგრამ დაუდევრობის გამო ჩქარა სული განუტევა. წიგნები ვილაცაებმა ურცხვათ ჩაიგდეს ხელში. რომ კითხოთ, რატომ არაფერს ცდილობთ სამკითხველოს გახსნაზეო, აქაური მოწინავეები გიპასუხებენ—ხალსარი არ არისო, ისე კი, თუმნობით ხარჯავენ სამიკიტნოებში. ჟურნალ-გაზეთები აქ სანთლით საძებარია. არც სკოლები, არც სხვა რამ კულტურული დაწესებულება. აბა, ქალაქის სანიტარულ მდგომარეობას ნუღარ იკითხავთ. ქუჩები ისე ორღობ-ჩოღრობა, რომ კაი ბიჭობა უნდა დღისით რომ არ გადიჩეხო სადმე, თორემ ღამე გარეთ გამოსვლას ვინ გაბედავს. ქალაქი უწყლოთ იხრჩობა, მაგრამ ვინ არის მშველელი; ქალაქის ბატონ-პატრონნი „ვეზირებსა“ და სხვა გასართობებს ეტანებიან და ქალაქის საქმეებზე აბა, სად მოიცლიან.

რაჭა. კულტურის, სწავლა განათლების მხრით რაჭა ძლიერ ჩამორჩენილია. მთელ რაჭაში არ მოიპოვება ისეთი კულტურული დაწესებულება, რომ ხალხს შეეძლოს მისით სარგებლობა. მართალია აქა-იქ არის თითო ოროლა სასწავლებელი; ბიბლიოტეკა სამკითხველოს სახსენებელი ხომ არ არის გარდა ღ. ონისა. განა ასეთი მცირე სასწავლებელი და ერთად ერთი სამკითხველო დააკმაყოფილებს ხალხის გონებრივ მოთხოვნილებას სასურველ ნიადაგზედაც რომ იყოს დაყენებული? გამანთავისუფ. მოძრაობამ ხალხს გაახილია თვალი და დაანახვა მათ ყოველივე ავ-კარგი მტერ-მოყვარე, უვიცობას, შეუგნელობას, არცოდნას, მოსდევს გაჭირვება, ბოროტება და სხვა. ეს ცოტათ თუ ბევრათ გაიგო ხალხმა, ამიტომ მათ არ აკმაყოფილებს ის, რაც წინეთ იყო. ახლა გაცილებით მეტია სწავლა განათლების მსურველნი მაგრამ ამ შავ დროში ბევრი დაბრკოლება ეღობება წინ, ერთი იმიტომ, რომ ეკონომიურათ ადგილის სივიწროვით დიდ გაჭირვებაშია მეორე, თითო ოროლა ინტელიგენტების უმოქმედობა და ადმინისტრაციდგან ხალხის შევიწროვება. იმ დროს, როდესაც გურია ჰყვავდება-განათლებით აქვთ ოთხ-და ექვს კლასიანი სასწავლებლები და რამდენიმე ბ. სამკითხველო, რაჭაში კი არც ერთი. ეხლა დაბა ონში აპირებენ პროგიმნაზიის დაარსებას და ნიკორწმინდაში სამოქალაქო სასწავლებლისას. ასეთ კეთილი განზრახვა ფრიად-დი-დმნიშვნელოვანია. ჟურნალ-გაზეთების საქმეც ვერაა კარგათ დაყენებული. აქ ფოსტის განყოფილება სამია. რა თქმა უნდა, თავის დანიშნულებას დროზე ვერ ასრულებს. აფთიაქიც ორია —ღ. ონში და ამბროლაურში—ესეც ხალხისთვის მიუწდომელი: ხშირათ 30—40 ვერსტი უხდებათ სიარული წამლისათვის, რითაც უხერხულ მდგომარეობაში ვარდებიან, მეტადრე ზამთარში.

ნიკორწმინდის საზოგადოებას გასჩენია სალაპარაკოთ აქაური სახელმწიფო ტყე. ამის გარშემო ხდება დაუსრულებელი ბრძოლა. აქ მთა-ადგილია, ხშირათ ზამთარი რვა თვეს გასტანს ხოლმე. ამიტომ აქაურ სახელმწიფო ტყიდან მცხოვრებნი სარგებლობენ შეშით თუ მასალით მცირე ფასში, მაგრამ, საუბედუროთ, ისეთი „ლესნიჩი“ და ტყისმცველები ყავს ამ ტყეს, რომ დიდ უსამართლობას ეწევიან მცხოვრებლებისადმი. პროცენტებს მოუმატეს, უბრალო ფიჩხსაც არ გვანებებენ. უფროს ტყისმცველს უკანასკნელათ აღმოაჩნდა გაყიდული მუხურლებზე (იმერეთი) სამასი ძირი ნაძვის ხე. რა თქმა უნდა, ეს არ დარჩებოდა გაუგებარი, დაინიშნა გამოძიება. ვნახოთ, რით გათავდება. ამას დაუმატოთ საბალახო-სათიბები, რომლითაც წინეთ უფასოთ ვსარგებლობდით, დღეს დესეტინაში გვახდევინებს ბ. მაჭავარიანი ხუთ მანეთამდე.

გადასახადებმა ხომ მთლათ გაგვწყვიტა წელში, სტრაჟნიკებით ჰკრებენ გადასახადებს. ვისაც გადახდა არ შეუძლია მას ცემით უმასპინძლდებიან, და თუ რამე აბადია საწყალ გლეხს ართმევენ. მამასახლისი თავის ჯიბის ინტერეს უფრო იცავს, ვიდრე ხალხისას. ლოზუნგათ გაუხდია: „თუ რამეს მომცემ გაგიკეთებ და არა მიბრძანდიო“. ქურდ-ბაცაცებმა ხომ არ მოგვასვენეს, გაძარცვეს ეკლესიები: წკადისში და თლუღში, აგრეთვე კერძო სახლები, მათ შორის სოსო მხეიძე. წაართვეს 600 მანეთი და სხვა. მოვიდა ბოქაული სოფლის სამართველოში. მოიწვია ყრილობა, მოსთხოვა ხალხს ქურდ-ავაზაკები, წინააღმდეგ შემთხვევაში ეგზეკუციით დაგვემუქრა, რამოდენიმე ხნის შემდეგ ქურდები წარუდგინეს, მაგრამ დღეს რაღაცა მანქანებით თავისუფლათ დანავარდობენ. აქ ბევრი ჯურის ნაძირალებს შეხვდება კაცი, არ არის ისეთი საზოგადოება, რომ არ იყოს მარჩიელი (მკითხავები) ეს მატყუარა მკითხავები მეტათ ატყავებენ ხალხს. დროა ხალხმა შეიგნოს და უარჰყოს ძველი მავნებელი ჩვეულება და ნუ ეგებიან ამ მატყუარების ხაფანგში. აქ გვალვისაგან ყველაფერი გადამწვარია უმთავრესი მარჩენალი სიმინდი მთლათ გამოუსადეგარია. მოსალოდნელია შიმშილობა.

„ბლიოშა“.

მუშათა შორის

„კეროსინოპროვოდის“ მუშა-მოსამსახურეთა შორის. ამ უკანასკნელ ხანებში საზოგადოთ ამიერ კავკასიის რკინის გზაზე და კერძოთ კეროსინოპროვოდის მუშა-მოსამსახურეთა უფლებას თანდათან ფრთა შეკვეცეს. თუ რემონტის მუშები 2—3 წლის წინათ 9 საათის სამუშაო დღეში 6—6 შაურს სცვლიდენ, ეხლა მათ დაუკანონეს 10—12 შაურის გამოცვლა და ათი საათი სამუშაო დღე. სახელოსნოების და დეპოების მუშა ხელოსანთა ხელფასის დაკლება ხომ ყოველდ მოვლენის გადაჭარბებულია. დადგა თუ არა ეს წელი, ახალმა სამსახურის უფროსმა, ახალი წესები შემოიღო და მით სავსებით გამოააშკარავა თავისი ფიზიონომია. ერთხელ კი, მასაც თავი პროგრესისტათ მოქონდა. მთელ ამ სამსახურში მან სადგურის გამგებს, რომლებიც შესდგებიან გაუთლელ, უსწავლელი პირებიდან მისცა განუსაზღვრელი უფლება და მით ხელი შეუწყო ისედაც დაბეჩავებულ მუშა-მოსამსახურის დაჩაგვრას. თუ დღემდე სადგურის გამგები ანგარიშს უწევდენ დაბალ მოსამსახურეთა მოთხოვნას და საჭიროებას, პასუხს აგებდენ მათ უკანონო მოქმედებაში უფროსის წინაშე, დღეს ისინი სრულიად დამოუკიდებლათ მოქმედებენ და არც არავისთან პასუხისმგებელი არ არიან. ამის გამო წელს ძალიან იმატა მოსამსახურეთა „გიგოვორებმა“, „პერემეშენიებმა“ და ხელფასის დაკლებამაც. საკმაოა გამგემ რომელიმე მის ურჩ მოსამსახურეზე მოახსენოს, რომ პირდაპირ „გიგოვორი“, „პერემეშენიე“ ან ხელფასის დაკლება მიიღოს მოსამსახურემ. მოხსენების სამართლიანობას თუ უსამართლობას არავინ დაგიდევს. წესით დადგენილია: მოსამსახურე 9 საათის სამსახურის გათავების შემდეგ თავისუფალია მეორე მორიგეობამდე. ამ თავისუფალ დროში მოსამსახურეებმა უნდა მოიმზადონ პირველი საჭირო სურსათი, რადგან დიდი უმრავლესობა ნავთისაყვანი სადგურებისაგან დაშორებულია სავაჭრო პუნქტზე და ადგილობრივ საჭირო სურსათი მამასისხლათ არის. ამასთანავე, მოსამსახურეთა თხოვნით, გზის უფროსისაგან ასეთ სადგურზე მიცემულია სამ-სამი „პრავიზიონი“ ბილეთი, რომ მოსამსახურეები წავიდენ მახლობელ ქალაქებში და ორიოდე გროშით უფრო იაფათ იყიდონ სურსათი, მაგრამ უმრავლესობა გამგეებისა სარგებლობენ თავისი განუსაზღვრელი უფლებებით და ნებას არ აძლევენ მოსამსახურეებს თავისუფალი დროთი ისარგებლონ სურსათის მოსატანათ, რის გამო მათ უხდებათ საჭირო სურსათის ყიდვა ადგილობრივ სადგურებზე, სადაც სურსათი უვარგისი და ორ წილ ფასებში იყიდება. სთხოვეს უფროსს დახმარება, მაგრამ საქმე ისევ გამგის „უსმოტრენიას“ გადაეცა და მაშასადამე, საქმე უფრო გაამწვავა.

მოსამსახურეთა დიდი უმრავლესობა სადგურებზე ცოლ-შვილით ცხოვრობს; მათ შინაური ფრინველებიც ყავთ, რაც ამ დრომდე ნება დართული იყო. ერთ გამსუნაგებულ გამგეს ძალიან მადა აღძროდა მისი ერთი მოსამსახურის იხვებზე, მაგრამ მოსამსახურემ იხვები არ დაუთმო. შეურაცხყოფილი გამგის შვილმა მოსამსახურეს იხვები დაუხოცა; მოსამსახურემ დახოცილი იხვები გამგეს წინ დაუწყო და თან საყვედურის კილოთი უთხრა, როგორ მოგწონს შენი შვილის საქციელი? გამგემ ამის პასუხათ მოსამსახურეს დედ მამა აგინა და ამ გინებამ გამოიწვია საჩივარი, საჩივარის შედეგი: მოსამსახურეს სასტიკი საყვედური, ხოლო გამგეს შენიშვნა და რადგან სადგურზე იხვების ყოლა „საზოგადო მშვიდობიანობის და მყუდროების საფრთხეს“ წარმოადგენს თურმე, ამისათვის ყველას აეკრძალა მისი ყოლა.

ყველა სადგურებზე არის გაკეთებული მოსამსახურეთათვის აბანო; წესით მოსამსახურეებს და მათ ოჯახობას ნება აქვს ისარგებლონ ამ აბანოთი, მაგრამ გამგეებმა აბანოებს დაადვეს კლიტე და თავის არა სასურველ მოსამსახურეს და მის ოჯახობას ნებას არ აძლევს საჭირო დროზე ისარგებლოს აბანოთი. აჯიკაბულში მაგ. დრ. გამგის თანამდებობის აღმასრულებელმა კაცინსკი მისგან ნება დაურთველათ ბანაობისთვის შეუვარდა აბანოში ტანთგახთილ „სტოროჟის“ ცოლს (სტოროჟი თათარია) და გამოაგდო გარეთ, ხოლო, სამტრედიის გამგემ ერთ დაბალ მოსამსახურის ცოლს „კარი“ დაუკეტა ბანაობის დროს და მით ქალი იძულებული გახადა დასველებული, ბანაობას დათხოვდა; ამ დროს გამგეს თავისი ნაცნობები ყავდა იქ და ისინი აბანავა. თუმცა ნავთის სადგურებზე აბანოები ნავთის სადგურის მოსამსახურეებისთვის არის გაკეთებული, მაგრამ მით გამგეების ნაცნობ-მეგობრები მეტაო სარგებლობენ ვიდრე მოსამსახურენი და მათი ოჯახის წევრები. ბაქოს ნაწილში ზაფხულში ტროპიკული სიცხეები იცის. ამავე ნაწილში სასმელი წყალი ადგილობრივ სადგურებზე არ არის, მოსამსახურეთათვის ქვაბებით ეზიდებიან წყალს და დღეს მოტანილი წყლით მოსამსახურენი ერთი კვირის და მეტის განმავლობაში სარგებლობენ, აბა წარმოიდგინე მკითხველო ბაქოს ნაწილში ასეთ სიცხეებში, როგორაც წელს იყო ერთი კვირის მოტანილი წყლით სარგებლობა! ეს რკინის გზის მმართველობამაც გაითვალისწინა და თითოეულ სადგურზე გზავნის დღეში 3 ფუთ ყინულს წყლის გასაცივებლათ ყველა მოსამსახურეთათვის, მაგრამ ზოგიერთ სადგურებზე და მით უმეტესი აჯიკაბულში ამ ყინულით გამგე და „მაშინისტები“ სარგებლობენ და სხვა მოსამსახურენი კი მხოლოდ მოწმენი არიან ამის. ყველა ასეთ მოქმედებაზე ყველა უფროს მოსამსახურეებმა სთხოვეს სამსახურის უფროსს, მაგრამ ასეთ თხოვნას იგივე დღე ეწვია, რაც ათას ამგვარებს. მოსამსახურეთა ყოველ თხოვნა-საჩივარს დასცინიან, აბუჩათ იგდებენ, მის სამართლიანობას თუ უსამართლობას არ დაგიდევენ, კანონით აღნიშნულ წესებს უგულმა ხმარობენ, გაჭირვებულ ჩაგრულთ უფრო უჭირვებენ და ჩაგრავენ.

ასეთია მოკლეთ დღევანდელი ჩვენი ვითარება, ასეთია ახალი პოლიტიკა ახალი უფროსისა. ვნახოთ, რას მოგვცემს მომავალი!

გამვლელი.

ალავერდის სპილენძის სადნობი ქარხანა-მადაროები. ენა ვერ ასწერს აქაური მუშების აუტანელ მდგომარეობას. მეტის-მეტმა გაჭირვებამ ბოლოს აიძულა მუშები და ამ სამი ოთხი წლის წინათ რამდენჯერმე გაიფიცენ. უკანასკნელ გაფიცვის დროს მუშებმა გაიმარჯვეს. ეს რასაკვირველია, არაფრათ ეჭაშნიკა ქარხნის ადმინისტრაციას და მოინდომა უკანვე წაერთმია მოპოვებული უფლებები. ბოლოს მიაღწია კიდეც მიზანს და იძულებული იყვნენ მუშები ძველ პირობებში ემუშავნათ. წარმოუდგენელია თუ რა პირობებში უხდებათ მუშაობა. მადაროები, სადაც ასობით მუშაობენ ისე ძალზე დაბალია, რომ მთელი 12 საათ მოხრილი უნდა იმუშაოს მუშამ. ჭერებიდან წყალი ჩამოდის და მთელი დღე წყალში დგანან. ამის გამო ათასგვარი ავათმყოფობა უჩნდებათ. თუმცა ქარხანას ჰყავს თავის ექიმი, ფერშალი, მაგრამ ისინი მუშებისთვის თავს არ იცხელებენ. მოხელე-მოსამსახურეებს ექიმობენ და ფეხ-მოტეხილი მუშა რომ მივიდეს, მუდამ ქინაქინას უწერენ, საავათმყოფოს მაშინ ეღირსება მუშა, როცა ის დასახიჩრდება მადაროში, უბედურ შემთხვევის გამო, რომ სიკვდილის პირას დგეს, საამქვეყნიო პირი აღარ უჩანს. 22 წელიწადია რაც აქ ქარხანა არსებობს, ამ ხნის განმავლობაში აუარებელი მუშები დასახიჩრებულან. ადმინისტრაცია კი ადვილათ იშორებს მათ თავიდან: გადაუგდებს რამდენიმე მანათს და მორჩა გათავდა. ამ დღეებში ერთ მუშა ოსს ა. ბ—ს მარჯვენა ხელი სამუდამოთ დაუსახიჩრდა მუშაობის დროს. ხაზეინებმა რამდენიმე მანათი მისცეს და ქუჩაში გაუძახეს. მადაროების მუშებზე არა ნაკლებ უარეს მდგომარეობაში არიან ქარხანაში მომუშავეები. დილიდან საღამომდე გახურებულ ფეჩებთან იხრაკებიან. არა აქვთ, არც ბინა, არც ხეირიანი სასმელ-საჭმელი. ქარხნის ადმინისტრაციამ თავი არ შეიწუხა ეშოვნა ბინა მუშებისათვის. რადგან მუშებს არ შეეძლოთ ბინის ქირაობა, ზოგიერთებმა ტალახისაგან და ქვიშისაგან გაიკეთეს ქოხები, რომლებიც სადორეს უფრო წააგავს და იქ სცხოვრობენ, სამუშაო ქირა მეტათ მცირეა, იღებენ დღიურათ 65—75 კაპ.

ასეთია ალავერდის ქარხანა-მადაროს მუშათა დღევანდელი მდგომარეობა.

მ. ოფონიეს შვილი.

„მომავალის“ ფოსტა:

ნოე ქურიძეს. თქვენგან გამოგზავნილი ფული 5 მ. 85 კ. რედაქციამ ვერ მიიღო. შესცვალეთ ადრესი.

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. მელიქ-შახნაზარიანცი.

გამოცდილი მასწავლებლები
(მონაწილეობას ღებულობენ მასწავ. ქალებიც, მცოდნე ზედმიწევნით უცხო ენებისა).

ამზადებენ **ქალ-ვაჟთ,** ყველა **დაბალ და საშუალო** სასწავლებლებისათვის: **სამოქალაქო** სასწ., **სასულიერო, საფერშლო, ტეხნიკის, რეალურ, საქალებო** და **სავაჟო გიმნაზიის, სამასწავლებლო სემინარიისთვის.** ამზადებენ **სოფლის ერთ და ორ კლასიან მასწავლ.,** როგორც ქალებს, ისე ვაჟებს, **ყველა ხარისხზე.**

აგრეთვე ღებულობენ მოსწავლე ვაჟებს და ქალებს, რომლებმაც **ანბანი** სრულებით არ იციან.

მსურველთ **იყვანენ** მთელ **ხარჯზედაც.**

თვიურათ ფასი 5 მ.—20 მ.-დე, **იყვანენ პანსიონითაც.**

ამ ეზოშივე გამოცდილი **მკერავი** ქალი ღებულობს და კერავს **ზაკაზებს ხელმისაწვდომ ფასებში, იყვანს მოსწავლე ქალებს.**

ადრესი: ავჭალის ქუჩა, სახლი № 133, ბინა 26, (ვოგზლის პირდაპირ—ნახალოვკაში).

მეცადინეობა იწყება დილის 8 საათზე, თავდება საღამოს 9 საათზე. (24—5)

დ. ჩოხატაურში
გაიხსნა
წიგნის მაღაზია
საკანცელიარიო ნივთებით და ყდების საკაზმავი განყოფილებით.

მაღაზიაში მოიპოვება ყოველგვარი სახელმძღვანელოები, რვეულები და საკანცელიარიო ნივთები. ვყიდით იაფათ. ვკისრულობთ ჟურნალ-გაზეთების აგენტობას და ვღებულობთ სასტამბო საქმეებს. იმედი გვაქვს ყველა მასწავლებლები და საზოგადოების შეგნებული ნაწილი მხარს დაგვიჭერს, რომ ჩოხატაურში იარსებოს ისეთმა მიმპატიურმა დაწესებულებამ, როგორიც არის წიგნის მაღაზია.

(3—2) სილ. თავართქილაძე.

ექიმმა
არდაზიანმა
განაახლა ავათმყოფების მიღება. დროებით მე-2 თუმანოვის ქუჩა № 27. დილის 8—9 ნახ. საათ. და საღამოს 4—9 საათამდის.

კბილის ექიმი
ს. ნ. მაცრონოვიჩ-სანოვიჩი.
დაპლომბის გაკეთება, ამოღება, ექიმობა და ხელოვნური კბილების ჩაყენება „პლასტინკით“ და „უპლასტინკოთ“ სამკურნალოების ფასებში. მიღება ყოველდღე დილის 10—12 ს. და საღამოს 5—7 ს. ვერის დაღმართი № 21 (50—15